

PERVERSMAS TOLIMUOSIUOSE RYTUOSE

PRANCŪZIJOS PREZIDENTAS IŠSKRIDO. MASKVA PARUOŠĖ KARO KOMITETĄ.
KANADA PADIDINO PILIEČIAMS MOKESČIUS.

Šią savaitę Prancūzijos prezidentas Auriolis pabaigė savo vizitus JAV ir Kanadoje. Pasak JAV spaudos, Prancūzijos prezidentas apsiminė Amerikos nerimą dėl Prancūzijos su bolševikėjimo ir abejojimų dėl jos pajėgumo gintis. Prezidentas pakartotinai ir tvirtai pareiškė, kad

Prancūzija nuo agresijos ginsis visomis jėgomis.

Kanadoje jis tas mintis pakartojo. Aplankęs Kanados sostinę Ottawą, Toronto ir Montrealį, prezidentas lėktuvu išskrido į Paryžių.

Bet ši Prancūzijos Prezidento kelionė daugiau yra kultūrinis — mandagumo ir oficialaus draugingumo pabrėžimas.

Žmonija domina aktualesni klausimai — gyvenimo realybės ir taikos ar karo.

Mus, Kanados gyventojus, šią savaitę palietė centro vyriausybės patvarkymai.

Kanada pakėlė įvairius mokesčius apie 20 proc.

Žinoma, šis faktas nemalonius nei piliečiams nei valdžiai. Bet jis yra padiktotas saugumo reikalavimų. Auganti sovietinė agresija verčia rūpintis saugumu. Mokesčių pakėlimas duosias biudžetui didelę pajamų sumą, kuri eina apsigynimo reikalams.

Anglija dar daugiau susivari. Ten apie 40 procentų pajamų eina saugumo reikalams. Naujai patiektasis Anglijos biudžetas visą išlaidų trečdalį paskyrė apsigynimo (karų) reikalams.

Gal vienas didžiausių savaitės įvykių yra

JTO karo jėgų vado Korejoje generolo MacArthuro atsistatydinimas iš pareigų.

Atstatymo priežastis aiški — generolo politikavimas. Prezidento Trumano pareiškimas aiškiai sako, kad tas politikavimas kenkia JTO, žinoma, ir JAV nusistatymų vykdymui. MacArthuras jau ne kartą pasiūvė vesti Tolimųjų Rytų politiką. Anksčiau jis pasisakė dėl Formozos, dabar jis vėl pasisakė dėl Kinijos, tu pasisakymų nesuderinęs su vedamąja JAV prezidento ir JTO politika. Bendrai, ligšiol jau taip buvo, kad kariai tiksliai kariavo ir pildė politikų valią bei nurodymus, o ne patys politikavo. MacArthuras sumanė ne tiksliai kariuoti, bet ir politikuoti. Prezidentas pirmąjį jo politikavimą baigė išlyginimu, o dabar jau padarė kitas išvadas. Vieton MacArthuro paskirtas gen. Matthew B. Ridgway. Šis gana staigus karo vadų pakeitimas sukėlė sensaciją.

Paryžiuje gi „nieko naujo“, nes antradienį įvyks 27-asis 4 ministerių pavaduotojų posėdis nieko gera nedavė.

Nežiūrint to, vis dėlto galvojama, kad 4-rių Didžiųjų konferencija įvyks. Tiesa, iš jos nieko gera nelaukiama, bet... kas nors vis dėlto paaiškės.

Iš Maskvos pasiekė žinios, kad ten patydomis, nežiūrint labai propagandinių nuneigimų, kad Maskva skubiam karui nesiūso, vis dėlto faktai yra priešingi.

Sausio 20 d. Maskvoje įvyko sovietinių satelitų konferencija, kuri įsteigė karo štabą.

Šio tikslas yra atsverti Atlanto pakto organizaciją ir

bendromis jėgomis pasirošti karui.

Idomiausia, kad Izraelio valstybės perbėgę žydai atnešė labai konkrečių žinių. Maskva esanti nusistačiusi labai konkrečiai: jeigu ji matys, kad Vakarai pasirošia gintis ir apsiginti, tai ji to nelauks ir neduos Vakarams ligi tokio laipsnio apsiginkluoti, kad jie sugebėtų atsispirti prieš Maskvos agresijos smūgį. Maskva nelauk

gu begali net tie, kurie tą karą planuoja. Dažnai juk gyvenimas suardo visus planus.

Verta dar suminėti, kad praėjusią savaitę pasibaigė Panamerikos konferencija, kuri priėmė nutarimą, kad visos Amerikos valstybės turi būti pasirošiusios gintis ir turi turėti paruoštas JTO reikalams kariuomenės dalis,

kaip tas yra numatyta Jungti-

nių Tautų Organizacijos nutarimu. Tokiu būdu, Amerikos valstybės įsipareigojo ginti taiką, teisėtumą, kuriuos numato JT Organizacija.

Pasak JTO gen. sekretorių Trygve Lie, Kinija atsiskaitė taikytis ir baigti Korejoje karą. Maskva kaip tik tai vakariečius nori išalinti Azijoje ir paskui lengvai nugalėti Europoje, kurioje vis ruošia naujus nerimo židinius.

LIETUVATĖ SU SAVO RANKŲ DARBELIAIS.

dama pradės karą ir staigiu smūgiu užpuls Vakarus. Kur? — Dar nežinia. Bet galimas dalykas, kad keliomis kryptimis.

Izraelio informatoriai tiesiog patvirtina prieš 500 metų gyvenusio aiškiaregio dr. Nostradamuso pranašavimus, nes, jų teigimu, Maskva karo pradžią planuojanti tarp 1951 metų rugsens ir 1952 metų pavasario.

Pagal neseniai pagrašėjusio vokiečio aiškiaregio pranašystes, karas turės įvykti irgi maždaug tuo pačiu laiku. Bet, žinoma, nors daugelis kas aiškia regais tiki, bet vis dėlto, numatyti tiksliai ateitį yra sunku. Kas kitą bendrąją įvykių raidą, tendencijas, apie kurias yra duomenų, kaip pasirošimai, visoki politiniai mandrai ir tt.

Ką dabar tvirtai galima teigti, tai yra tas, kad karas neišvengiamas.

O nustatyti tikslią datą var

Pasakoja pabėgęs iš Lietuvos

Iki 1944 m. gyvenau Lietuvoje, Marijampolės ap. 1944 m. rugsėjo mėnesį mane mobilizavo į Raudonąją armiją. Visus mobilizuotuosius iš mūsų apskrities surinko į Marijampolę. Iš ten sekančią dieną išvežė į Kauną.

Kaune praleidome tik vieną

naktį. Nakvojome kažkokiam dideliame name netoli Iguolos bažnyčios. Iš Kauno per Vilnių, kur tik trumpai buvome sustoję, nugabeno į Jarcova. Mūsų buvo visos traukinys, apie 30 vagonų, vien lietuvių. Mobilizuojant mums žadėjo, kad būsime palikti Lietu

Vajus „N. L.“ būstinei

„N. Lietuvos“ redakcija ir spaustuvi neteko turėtų patalpų. Kad darbą galima būtų plėsti, KLCT ir Spaudos bendrovė „Nepriklausoma Lietuva“ statybos reikalams paskelbė 5.000 dolerių vajų. Džiugu, kad eilė tautiečių jau atsiliepė ir jau prisiumė „NL“ bendrovės šerūnų alikų, statybos reikams, pirkimus. Štai ir jų są-

rašo tęsinys:

192. Kudirkaitė Marija, Baltimorė, USA. 10.—

Kaip matome, Amerika remia „Nepriklausomą Lietuvą“.

Ačiū tautiečiams už atsiliepimą ir maloniai prašome atsiliepti ir visus malonius „NL“ skaitytojus.

Sp. b-vė „NL“ ir KLCT

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba.

Published by the Lithuanian League of Canada.

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa.

Adresas: 7722 George St., Ville Lasalie, Montreal 32, P. Q. Canada.

POLITINIS VEIDRODIS

pagal
naujausį NEWSWEEK periskopą
— Rašo Br. Aušrotas —

Jis gali smogti Mandžiūrijai

Tai gali nustebinti kai kuriuos mūsų JTO sąjungininkus, tačiau JAV Jungtinio Štabo v-kai gen. MacArthurui su-reikė pilnus įgaliojimus atpa-laidoti Amerikos karo aviaciją ir lkaro laivyną prieš komunis-tų Mandžiūrijos „šventovę“, jeigu tik priešas panaudotų prieš JTO jėgas Korejoje, da-bar skaičiuojamų 3.000 lėktu-vų. Viršūninkai jaučia, kad MacArthuras turėtų būti pa-dėtyje, jog galėtų veikti tuč-tuoju, kad apsaugotų jam pavestą karišką atsakomybę.

Deja, tai buvo rašoma nenu-matant, MacArthuro atsista-tydinimo. Red.

Per daug žvilgėjimo?

Armija tiria kritikos žodžius, kurie nukreipti prieš gen. lt. Edward M. Almond, X-jo kor-puso vadovietę Korejoje. Pen tagoną pasiekė pranešimai, kad gen. Almond reikalauja taip viską žvilginti ir šveisti, kad tai daugiau tiktų Tokio ar pa-čioje Amerikoje, bet ne kauty-nių srityje. Kritikai sako, kad gen. Almond reikalaujant, jog jo sargybos karių šalmų dirže-liai turi būti nublizginti, o ke-letas žvilgančių automobilių vi-są laiką budi prie vyr. būstinės durų ir kiekvieną vakarą yra atliekamas normalus patikrinimas.

Naujas kabineto narys?

Atrodo, kad Kongresas ga-lis netrukus praveisti įstatymą, sukuriantį naują Sveikatos De-partamentą. Jo globėjas yra Arkansas demokratas senato-rius John M. McClellan, ir pa-gal šį įstatymą būtų sujungtos visos Gynybos, Vėtarų ir ki-tų įstaigų sveikatos tarnybos į vieną Sveikatos Ministeriją, kuriai vadovautų ministerių ka-bineto narys. Jam nebūtų pa-vestos atkėlimo ir socialinio saugumo sveikatingumo sritys.

Atominio nardlaivio vadovavimas

Atomine energija varomų nardlaivių įgyvendinimui artė-jant, susiduriama su panašio-mis ateities problemomis, ku-rias prieš keletą metų turėję nu-galėti aviatoriai, kada jie pra-dėjo vairuoti sprausminę ir ra-kietinę energiją varomus lėk-tuvus. Taip pav. skaičiuoja-ma, kad super greičiu neria lai-i paviršių. Tačiau, laivynas,

vai turėsią palinkimą išnerti hidrodinamiškuose bandymuo-se, naudodamas labai mažus modelius, būsiąs išsprendęs ir šią problemą. Naujieji nard-laiviai būsią riebesni, apvales-ni, labai panašūs į didžiąją maisto žuvį (Thunnus thyn-nus) vad. liudiškai tuna.

Tarptautinės prošvaitės.

Atrodo, kad priimtasis nu-tarimas, jog šių metų rudens JTO suvažiavimas vyktų Pary-žiuje, galis likti neįgyvendin-tas. Prancūzai paskutiniuose pasitarimuose su Trigve Lie visai aiškiai nurodė, kad jie skirsią labai mažai suvažiavu-sių atstovų išlaikymui. Strei-kai, ir prieš Franco nukreipti darbininkų neramumai Ispani-joje, ypač Barcelonoje pritem-dę JAV Jungtinio štabo v-ku užsidegimą panaudoti Ispani-ją, kaip Vakarų laivyno ir avia-cijos tvirtovę.

Susitiksią „keturi didieji“.

Vašingtone pradėdama ti-kėti, kad rusai padarysią nuo-laidų ir po mėnesio ar dviejų įvyksianti keturių didžiųjų užs. reikalų ministerių konfe-rencija. Praėjusią savaitę Achesonas ir Šumanas susita-rė, kad su rusais Paryžiuje rei-kią taip ilgai derėtis, lig rau-donieji pritaris bent pakenčia-mai keturių ministerių dienot-varkei. Tačiau, JAV pareigū-nai didžiai abejoja ar kas nors gero iš tokio su rusais susiti-kimo galima būtų laimėti.

Žmonės sparčiai dauginasi

JTO gyventojų prieauglio žinovai nurodo, kad per pasku-tinius 30 metų žmonių žemės-planetoje padidėję iš 1.834.000.000 į daugiau negu 2.378.000.000. Nereiks ir šimtmčio, kad šis skaičius būtų dvigubas!

Iš sostinės.

Reikia laukti, kad dėl Jugos-lavijos pagalbos akto įvyks naujas susilirtimas tarp Kong-reso ir užs. reikalų ministeri-jos. Kongresas, išleisdamas Jugoslavijos paramos įstaty-mą, ypač pabrėžia, kad u. r. ministerija pareikštų savo nuo-monę Tito vyriausybei dėl ti-kėjimo persikiojimo, įtrauk-dama į raštą ir arivyskupo Stepinac kaltinimą. Vieton to, u. r. ministerija paršė Jugos-lavijai labai draugingą notą, vos pripuolamai vandeniu rašalu, paminėdamas apie ti-kėjimo laisvę.

JUGOSLAVIJOS NOTA RUMUNIJAI

Jugoslavijos valdžia įteikė Rumunijai notą, kurioje pro-testuoja prieš Rumunijos da-romus pasieniuose susikirti-mus. Jugoslavija kaltina Ru-muniją, kad ji provokuojanti karą.

NERAMUMAI ARTIMUOSE RYTUOSE

Netikėtai susidarė Izraelio konfliktas su Sirija. Prasidė-jų karo veiksmų. Dar nenusta-tyta tikroji padėtis, bet Izrae-lio lėktuvai pradėjo bombar-duoti Sirijos pasienį. Izraelis teigia, kad Sirijos pasieny Sy-rijos karo daliniai padarė įsiver-žimą į Izraelio teritoriją.

Paskutinėmis žiniomis, JTO patariant, mūšiai sulaukyti. Per paliaubų laiką JTO komisija iš-tirs konfliktą ir pasiūlys tai-kos sąlygas.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada

Prenumerata metams:	Yearly Subscription Rates
Kanadoje	\$ 4.00
Užsieny	4.50
Australijoje	5.00
Teksto eilutė	15 ct.
Adresų pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)	
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitaraimą, gauna nuilaidų.	

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS kaina metams 4 dol., Australijoje 5 dol., kitur 4,50. Adresas: 7722 George Str. Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

mielus ir nuoširdžius bendradarbius ir skaitytojus maloniai prašo į 1951 metų v. Jaus tatk. Tenelieka Kanadoje ne vieno lietuvio, kuris neskaitytų Nepriklausomos Lietuvos.

yra bendruomeninis visų Kanados lietuvių laikraštis, nežiūrint jų politinių, religinių ir kitokių nusstatymų, todėl ypač brangina visų lietuvių tatk., nes tikrai bendromis jėgomis galima atsiekti visiemis rūpimų ir brangių tikslų.

tiki, kad visi sąmoningi lietuviai ją skaitys 1951 metais, ypač, kad „Nepriklausoma Lietuva“ 1951 metais padidinama.

Vieningos Europos užuomazga

RAŠO B. ŠAUKOTIŠKIS.

Savi pas savuosius!

Tai yra senas ir labai išsišakijęs šūkis, kilęs iš labai seno ir nemažiau išsišakijusio žmonių nusiteikimo bendrauti su savaisiais.

Gali būti, kad tai yra, kaip sakoma, egoizmas, kuriam objektyvus reikalavimas aiškinimas prieštarauja. Juk žmogus žmogui yra artimas, kurį krikščionybės mokslas išako „mylėti kaip patį save“. Būti labai gražu, kad žmogus žmogų vertintų tikrai kaip žmogų, nežūredamas, kad jo artimas yra kitos tautos, kitos religijos, kito kitių pažiūrų. Tai yra siekiamasis idealas.

Deja, kol kas egoizmas reiškiasi visu stiprumu. Tautos nežiūri tautų, valstybės nepaiso valstybių, — kad tik tai kuo nors gali viena kitą prispausti, viena iš kitos pasinaudoti. Visur ir per dūm reiškiasi, kaip sakoma, „praktiškas“, „išskaičiavimai“ ir labai kietas savo „interesus“ žiūrėjimas.

Taip daro kaip tikrai ir didžiosios daugiausios lemiandos valstybės ir didžiosios tautos. Dėl to mažosios tautos ir mažosios valstybės visuomet kenčia ir labai nukentčia. Gal akivaizdžiausias pavyzdys yra ir mūsų tėvynės likimas. Tegul ir didžiosios tautos ir didžiosios valstybės tyko viena kitą įveikti nepaglemžti, tai bent išnaudoti, bet mažosios visų pirma nukentčia. Ir didžiosios dėl to nesijaudina. Dažnai net „nemato“, kaip „kuris“ „didysis“ smaigia mažąjį.

Deja taip yra ir su tuo reikiama skaitytis visu rimtumu.

Na, jeigu taip elgiasi dideli, skaitlingi ir turtingi, tai mažiesiems tenka tik rūpintis savisauga; kaip nors gintis nuo galingųjų.

Štai kodėl išskyla visas prasmingumas posakiui „Savi pas savuosius“. Kas gi mus parms, jeigu ne mes patys?

O mums, lietuviams, kurie esame ir neskaitytingi ir negalingi, kito ir keli nėra, kaip tikrai žiūrėti savuosius ir viso-

ku atveju su jais santykiuoti. Ką galėdami, kur galėdami, — visur pirmiausia atsiminkime savuosius. Visų pirma eikime ko pirktis, ko taisyti, ką remontuoti, kur užkasti, ką apsidrausti, kodėl kitą reikalą atlikti, gal drabužį išvalyti — nusidažyti, batus pasitaisyti ir bet koki reikalą atlikti, — visada ir visur pirmiausia apsidairykime, ar nėra, tautiečio — lietuvio. Visus reikalus pirmiausia bandykime atlikti tik tai pas lietuvius. Ir tik tai jų ne radę, eikime pas kitus kaimynus.

Savam tautiečiui atiduotas doleris, šiočiu ar tokiu būdu, stiprina ne tik tai jį, bet ir mus. Dažnu atveju jis grįš mums pačioms. Neretai jis gali grįšti su procentais. Ne tik tai moraliniu pasitenkinimu, kad mes padedame stiprėti savo artimiausiam artimui — tautiečiui.

Pasižiūrėkim, kad didžiosios tautos ne tik mažosioms nepadarė humaniško arba krikščioniškosios meilės pavyzdžio, bet dažniausia žiauriai jas niekina ir naikina. O jų teises egzistuoti visi lygias turime.

Mes nepripažįstame principo: „kieno galia, to ir valia“, nes mes prisilaikome objektyvios tiesos, bet paremti savuosius, vieni kitus, yra mūsų tiesiog pareiga, nes tuo savo tautiečių parėmimu, mes tiesiogiai niekam jokios žalos nedarome.

Daugelis tautų, kad ir nedidžiųjų, atkakliu savųjų rėmimu yra sudariusios didelę galybę, yra įsigijusios didelę džiaginę galią. Jos labai gerai supranta, kad savuosius remti — reikiama save remti. Jų tar pusavis supratimas ir susipratimas yra, be abejo, stebėtinai ir, kol žmonija gyvena tokio laipsnio kultūros pakopas, yra būtinas ir mums.

Todėl „savi pas savuosius“ tebūs ne tuščias šūkis, bet gyvena realybė.

J. Kardelis.

LIETUVI-E!

AR ATLIKAI PAREIGĄ TĖVYNEI—AR PASKYREI AUKĄ TAUTOS FONDUI? Vajaus pabaiga artė: š. m. balandžio mėn. 16 d.

Tautos Fondo Atstovybė Kanadoje.

SPAUDOS APŽVALGA

Reakcija prieš nutautintojus.

Mokytojas, literatas ir kalbininkas Stasys Tamulaitis parašė „Dirvos“ redakcijai laiską, kuriame be ko kita, atsieliepdamas į plačiai nuskambėjusius kunigų Vilkutaičio ir Ra gausko pasireiškimus Clevelande, sako:

„Aš esu ir buvau tikis katalikas. Bet, stebėdamas Amerikos lietuvių katalikų parapijų gyvenimą, pamačiau, kad žymi dalis tų parapijų, kurios buvo aiškiai sukurtos tautiniais pagrindais ir drąsiai reikiškos, kaip lietuvių tvirtovės, šian dien liko tik nykūs nutautinimo židiniai, neapkenčią visa to kas tikrai lietuviška. Dėl to aš siūlau visiems Amerikos lietuviams katalikams subrukti iš naujo, susiorganizuoti (panašiai kaip prieš 50 — 70 metų) ir priversti visus nutautėjusius parapijų kunigus pasitraukti iš savo vietų, užleidžiant parapijas aiškiai lietuviškiems nusistatę kunigams, kurių šiuo metu Amerikoje turime gana daug.

Ši mintis turėtų būti plačiai išdiskutuota mūsų laikraščiuose, pirmoje eilėje katalikiškuose. Pataikavimų ir glostymų politiką užbaikime! O kad kils nepasitenkinimo ir aštrių žodžių iš konservatyvinių pusių, tai nereikėtų to per daug nusi-gasti. Reikale (jei arišių vyskupai remtų nutautėjusius klebonus) rastume mes kelią ir į Romos kuriją“.

„Dirvos“ redakcija prie šio laiško padarė ilgoką prieria, kuriame sako, kad yra tiesa, jog ir bažnyčias ir prie jų mokyklas pastatė lietuviai, bet tuo jų teisės ir pasibaigė. Šioje srity, teigia „Dirva“: „čia nie kad nebus galima pasiekti teisiškai apdrausto laimėjimo“, nes „Katalikų bažnyčios administracija remiasi ne tikinčiųjų masės nusistatymais, bet visų pirma, pasitikėjimu savo paskirtais pareigūnais jiems nusistatytos kompetencijos ribose. Todėl „Dirva“ siūlo:

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS kaina metams 4 dol., Australijoje 5 dol., kitur 4,50. Adresas: 7722 George Str. Ville Lasalle, Montreal, P. Q.

Jau po pirmo Pasaulinio karo buvo įieškoma Europai sujungti kelių. Buvo sukurta ir Tautų Sąjunga, kurios būstinė bėd idėjas atskirose tautose, bet... tai sugriuvo, kaip kortų namelis. Pastangos, įgyvendinti tarptautiniuose santykiuose, bent šiokią tokią tarptautinę teisę, taip pat liko tik projektai. Fašistai bei bolševikai 2-me kare nebojo net būtiniausių žmoniškumo dėsnių ir pav. Tarp. Raudonas Kryžius turėjo labai daug sunkumų su hitlerine Vokietija ir visai negalėjo tęsti savo darbo Sov. Rusijoje.

Antras Pasaulinis karas aiškiai parodė, kad pavojui esant visuomet reikia turėti bendrą kariuomenę, kuri turi būti vadovaujama bendros vienos karo vadovybės. Toks bendras karo štabas buvo įkurtas gale I karo ir jau kiek vėliau prasidėjus IIam karui. Taigi turint patyrimo iš dviejų karų, kodėl gi nepasiruošti tokiam svarbiu reikalui iš anksto prieš įvykstant 3-čiam karui? Juk iš anksto pasiruošus bus lengviau tikslą pasiekti, negu jau karui prasidėjus. Tai bene ir bus svarbiausias argumentas turėti suvienytą Europą.

Tik tuos tikslus turėdami, keli valstybės vyrai suorganizavo, taip vadinamąjį Europinį Sąjūdį, grynai visuomeninio pobūdžio. Jie steigė visoj Europoj savo organizacijas ir ruošė mitingus. Žymiausias toks mitingas buvo suruoštas Strasbourg 1949 m. rugpjūčio mėn. (Pirmos Europos Seimo sesijos metu) ir kuriame kalbėjo, be kitų garsenybių, ir W. Churchill'is, kuris nors ir atsargiai, bet aiškiai kalbėjo apie gresiantį pavojų iš Sov. S-gos pusės.

Pirmoji Strasbourg Europos Sesija praėjo su nemažu entuziazmu ir parodė, kad Europos tautų bendradarbiavimas tikrai yra būtinas ir kad tas bendradarbiavimas yra galimas, nežiūrint į daug skeptikų argumentų.

AUKOS VASARIO 16-SIOS LIETUVIŲ GIMNAZIJAI

(Diepholze, Vokietijoje)

IV. Tėsinys.

Perkelta: III Tėsinys (žr. „NL“ Nr. 10)	\$ 265,50
70. Sendžikas Vincas, Sault Ste. Marie	1,00
71. Liaukus Antanas, „ „ „ „	1,00
72. Kaminskas Bronius, „ „ „ „	1,00
73. Motuzas Pranas, „ „ „ „	1,00
74. Lenišauskas Antanas, „ „ „ „	1,00
75. Naujokaitis Jonas, „ „ „ „	1,00
76. Dobilas Jonas, „ „ „ „	1,00
77. Kuolas A., Torontas	1,00
78. M. Paulauskas, „ „ „ „	1,00
79. J. Zadeikis, „ „ „ „	2,00
80. Londono Liet. Skautų „S. Daukanto“ Dr-vė	10,00

\$ 286,70

Už tolimesnius mėnesius aukėjo:

(Skliausteliuose — mėnesių skaičius)

L. Tamašauskas, Torontas, už III mėn.	1,00(2)
V. Skirgaila, „ „ „ „	1,00(2)
J. Dragašius, „ „ „ „	1,00(2)
N. Aukštikalnis, Sault Ste. Marie, už II mėn.	1,00(3)
V. Skaržinskas, „ „ „ „	1,00(2)
Z. Girdvainis, „ „ „ „	1,00(3)
J. Valonickas, „ „ „ „	1,00(3)
R. Galinis, „ „ „ „	1,00(2)
E. Vaitkūnienė, St. Paul, už II, III, IV mėn.	3,00(5)
A. Lapinas, Montrealis, už II, ir III mėn.	4,00(4)
Dr. B. Matulionis, JAV, už III mėn.	1,00(5)
V. Pakalniškis, Malartie, už IV ir V mėn.	2,00(5)
J. Preikšaitis, Torontas, už III mėn.	1,00(2)
Kun. Pr. Gaida, Mont Laurier, antrą kartą, paskaitos proga apie Lietuvą gautus	10,00

\$ 29,00

Viso \$ 315,70

Visiems nuoširdus Ačiū.

V. Pėteraitis,

5155 Bourbonniere Ave., Apt. 6, Montreal, P. Que.

AKADEMIJOS NESUGĖBA ATREMTUOTI

Karo metu sugriauti Žemės ūkio Akademijos rūmai Dotnuvoje iki šiol neatstatyti. Akademijai alaikinai vis tebeveikia Kaune. Jai yra paskirtas dviras, kad studentai galėtų atlikti praktikos darbus. Pasirodo, kad tame dvare 60 — 70 val. per metus kiekvienas studentas yra verčiamas praktikos darbų vietoje lysvės rauti. Nuo karo metu pabaigos ši praktika tebetęsiama.

— Prancūzija laukianti atvykstantį į Paryžių JAV prezidento Trumano. Vizito data dar nenustatyta.

— Pakistane susektas sąmokslas nuversti dabartinę santvarką ir įvesti totalinį vienos komunistų partijos režimą. Po to, turėjo būti pasikviesti rusai. Sąmokslas atidengtas ir likviduotas.

Konkrečių rezultatų pirmas seimas nedavė, nes pirmiausia tai yra patariamasis organas. Be to, stipriai suvaržytas statutu. Daugumos patarimai turi būti akceptuoti ministerių komiteto ir kuris iš viso turi didelę galios siekiančios net nustatyti bendro seimo darbų tvarką ir net „veto“ teisę. Ministerių gi posėdžiai yra prie uždarytų durų, arba kitaip sakant — slapti. Ir tik tuo slaptu (ne viešu) Ministerių Komiteto nutarimu buvo, pav., sesijoj nustatyta, kad 1949 m. viešoj sesijoj nepulti Sov. S-gos, neliesti karo pavojaus klausimų... Tai skamba paradoksu, bet dar tokios buvo Europoj... viešpataujančios nuomonės. Toji nuomonė nuo 1949 galo ir 1950 metuose padarė didelį šuolį priartėti prie teisybės, taigi 1950 rugpjūčio mėn. susirinkęs Europos Seimas antro posėdžio jau gerai žinojo, ko iš jo reikalaujama. Toji sesija jau neturėjo entuziazmo: buvo matyti daugiau nervotumo, nekantrumo. Jau vien tik dalyvavimas Vokietijos atstovų, visiems lyg sakyte sakė, kad taikos Europoj nėra ir nebūs.

Posėdžiai buvo perkrauti aibės visų komisijų projektais, pasiūlymais, jų redakcijom ir t. t. Robert Schuman'o Planas lyg žadėjo būti viso to kertinis akmuo. Bet visa tai nebuvo visgi... svarbiausia.

Ir va, kada W. Churchill paprastai prašneko apie Europos bendrą kariuomenę, tada tik įvyko pralaužėjimas, atkrito visi kiti antraeiliai klausimai. Pradėta čiupinėti šis svarbus klausimas ir... suklupta. Sesija nutraukta ir atidėta iki lapkričio 17 d.

Viskas tai vyko Korejos karo tamsiam šešėly. Europos laisvos tautos, pasirodė, kad jos neišsprendė gyvybinio klausimo: likti europietiška Europa! Antros Strasbourg sesijos metu buvo daug kaltinimų Ministrų Komitetui, bet tai tik atsilikabinėjimai, nes juk ministrai yra renkami iš partijų daugumos, jie yra pakeičiami. Svarbiausia trūko susiklausymo, pasiaukojimo bendram reikalui. Reikia ta proga visgi pabrėžti Prancūzijos tuo reikalu tam tikrą entuziazmą (nors dar neaiškiose praktiškose formose) ir pažymėti Anglijos vėžio žingsnius.

Amerika, pamokyta Korejos įvykių, nenori jau viską vilkti į diplomatinės rezoliucijas. W. Churchill'io kalba rado atgarsį Amerikoje. Po dviejų savaitių posėdžių Waldorf - Astoria N. Y. kur posėdžiavo „Trys Didieji“ ir „12“ (Atlanto Paktas) spaudos komunikate (rugsėjo 27 d.) skelbiama, kad nutarta steigti armiją, kurią sudarys iš dalyvaujančių pakte tautų.

Tai bene pirmą kart istorijoje sudaroma supranacionalinė armija taikos metu.

Tai pavyzdys, kad tarptautiniuose santykiuose būna dažnai negalimi dalykai galimais, kada tam yra gyvas reikals, arba geriau pasakius baimė.

Taigi, tikslas atsiektas — bendra Europos armija bus sudaryta. Europos seimas savo antros sesijos antroj daly (lapkričio m.) nutarė įsteigti Europos sąjungą.

Teisiškai žiūrint į visą šį reikalą matyti didelę spragą, nes Waldorf - Astoria posėdžiuose Europos vyrai ne savo laisvu noru bei valia turėjo padaryti šį nutarimą, bet Amerikos buvo prispirti tai padaryti (Marshall plano pagalba).

Amerika šiandien turi per daug didelę atsakomybę, kad ieistų įvykiams taip žengti, nes grėsmė visam Pasauliui yra didelė.

Europa gali tapti rusiška, jei ji pati nesugeba būti europietiška, ji nuo dabar jau darosi amerikoniška, o tai yra vil-tis, kad ji dar gali išlikti.

JUOKDARIAI...

Franco ir Stalin.

Stalinas turėjo mylimą draug Arthurą taip sako. Bet to nega Hitlerį, su kuriuo pradėjo 2 pasaulinį karą. Dabar „Liau gas. Kodėl tat „Vilnis“ taidies Balsas“ rašo, kad Stalinas reikalą stato tikrai Morrisonas jau turi mielą draugą Fraurisonui, o ne Stalinui? Ar toco. Mat abu diktatoriai. Abu sraigiai darbininkus. Vienas Barcelona, kitas Maskvoje ir turi būti?

Franko malšino darbininkus Barcelona, o Stalinas — per savo pasiuntinius — išskerdė visą kadetų mokyklą Budapešte. Ir vienur ir kitur buvo pasireiškęs nepasitenkinimas diktatūrinio režimu.

Bimba pas save nerado širdies. Rašydamas apie Paryžiaus komuną, kurią studijavo Marksas ir Leninas, bet kurios Stalinas nenori ir užsiminti, Bimba sako: „Buržuazija neturi širdies“. Bimba sprendžia pagal save: amerikoniškas buržujus — Bimba įsitikino, kad jis neturi širdies.

Bimba neklysta, nes jis savo „Laisvėje“ tą ir žino, kad žmo nės reikalauja mirties bausmės. Žmonių mirties troškėjai tikrai širdies neturi.

Kodėl Morrisonas, o ne Stalinas?

Naujasis Anglijos užs. reik. min. Morrisonas pasisakė už taiką Korejoje. Bet ne vienas

Morrisonas taip sako. Ir Mac

Kodėl Kurilai ir Sachalinas Rusijai?

Gal „Liaudies Balsas“ paaiškina, kodėl Kurilų salos ir Sachalinas turi priklausyti Rusijai? Ar todėl, kad Rusija tas salas pasigrobė? Ar todėl, kad japonams per daug žemės ploto? Ar todėl, kad Rusijai per mažą tuščią, negyvenamą ir neeksploatuojamą plotą? Kodėl?

Pridarė žalos...

„LB“ susirūpinęs, kad Japonija pridarė daug žalos Kinijai ir Amerikai. Tas teisybė. Bet kodėl „LB“ nesirūpina, kad Rusija ne tik Kinijai ir Amerikai pridarė žalos, bet ir daugeliui kitų kraštų? O juk „LB“ ir nemano ginčyti Rusijai ginklavimosi teisės? Ar tai todėl, kad „LB“ patin ka kai Rusija daro kitoms valstybėms ir tautoms žalą, o kai Japonija daro tai nepatinka?

Mandrapypkis.

Salose neramu

K. BARĖNAS.

Vienas bičiulis, kuris, neturėdamas kur gyventi, nusipirko namus, todėl dabar nebepasitinka su jais, neseniai priminė man, kad vis dėlto ar ne geriausia būtų kiūtoti Didž. Britanijoje, kur gana patogiai galima nugalvoti amžių, net ir neturint stiprių raumenų.

Patogu, bet...

Čia iš tiesų patogų tiek vien gungui, tiek mažai šeimai. Darbo metodai nėra tokie pažangūs, kad iš žmogaus fabrike išsiųstų paskutinį syvą. Atlyginimai nėra dideli, bet jų užtekėtų viengungiams pasitauti net juodai dienai. O ir ta juodoji diena nėra tokia be galo juoda: socialinės globos įstatymas numato ne tik nemo kamą gydymą, pašalpas ligos metu, bet ir senatvės pensijas. Tos pašalpos ir pensijos nėra didelės, bet gyventi galima. Valstybė didžiausią biudžeto procentą skiria kaip tik tam socialinio draudimo įstatymui vykdyti.

Kraštas, kuriame praėjusiais metais išėjo 17.072 knygos (iš jų apie 9.000 beletristikos), turi būti kultūringas, net jei dalis darbininkų ir apsilaidę! O kultūringame krašte malonu gyventi.

Žinoma, ne aukštos kultūros sužavėti daugelis lietuvių čia nusipirko namus (nors ir skolon) ir pasiryžo gyventi ir kelis kartus per metus gauti bronchitą, pasiduoti gripu malonei ir laukti, kol bus galima grįžti.

Dar kartą emigruoti.

Bet pastarieji mėnesiai parodė didžiulį lūžį Didž. Britanijos lietuvių gyvenime. Trejis ar keturi net ketveri metus ramiai gyvenę ir visiškai pamiršę, kad ten gera, kur mūsų nėra, daugelis dabar šoko į jėskoti kelių dar kartą emigruoti į Kanadą ar Ameriką. Tie keliai šandien lengvesni, negu anksčiau buvo, bet šandien nebe IRO apmoka kelionę, o patiems reikia apsimokėti. Kas taupė, dabar kelionei išleidžia sutaupas; kas su šia diena gyvena, naujame krašte

turės dirbti, kad galėtų gaudami atsilyginti, ką jie sumokėjo už kelionę. Vis dėlto jų dalykų nepaisoma. Kai kurie, turėję rūpesčių, kol išgijo namus, dabar vėl rūpinasi, kur surasti tiems namams pinigų. Jaunavedžiai, pasiėmę išsimokėtinai brangius naujus baldus, nuostolingai perleidinėja juos kitiems. Dar kartą iškeliauti, nepaisant jokių nuostolių ir rūpesčių!

Ta kelionė nėra joks lengvabūdiškas malonumas. Retas kuris, tur būt, tikisi, ir naujame krašte taip išsikabinti, kaip namie. Šitai teimanoma tik praktiškas specialybes turintiems ir tikrai veržliems, o kiek tu veržliųjų tesama Toli gražu ne tiek, kiek šia salą paliekančiųjų ar norinčiųjų palikti.

Nors ir suvaržymai sumažėjo...

Po N. Metų, kas čia jau yra trejis metus išdirbęs, duodama teisė pasirinkti darbą, bet ta teise mažai kas tesinaudoja. Teisė yra, bet kaip ją pagriebti už uodegos? Didžioji kliūtis — nepakankamas anglų kalbos mokėjimas. O ir šiaip geresniems darbams visada savųjų kandidatų lengviau susiranda. Galimas dalykas, kad dalis pa jėgesniųjų sugebės nueiti karo pramonę, kur trūksta apie pusę milijono darbininkų ir tikimasi didesnių atlyginimų. Šiaip jau darbo žmogui vienintelė išeitis — fabrikas, vis tiek, ką jis begaminų, vis tiek, kurioje valstybėje jis bebūtų.

Dar vadinamaisiais suvaržymų laikais kai kam yra pasisekę gauti savo specialybės darbą. Vairžams švelnėjant kai kas pamėgino eiti ten, kur geresni atlyginimai ir trumpesnės darbo valandos. Pasirodo, už keletą šilingų priedo labai lengva netekti rankos, kojos ar net galvos, nes geriau apmoka mi darbai yra arba sunkesni ir sudėtingesni, arba pavojingesni dirbančiam.

Bet kas garantuos?

Be noro gauti geresnį, brangiau apmokamą darbą, geriau įsikurti ir mažiau jausti tų ne

Kodėl Rusija nepradės karo

(Santrauk iš U. S. News & World Report)

Visuotinis karas su Rusija yra pranašaujamas 1951 metais Europoje, o taip pat ir šiame krašte. Spėjimai yra paremti netikrais, tariamais ženklais dėl pasirodymo rusų pusėje.

Pasaulinio masto pastangos buvo padarytos, U. S. News & World Report štabo, susėkti — patikrinti šiuos faktus. Tuo tarpu, kaip Rusijos valdovų klaidos, blogi spėjimai, menki sprendimai galėtų privesti pasaulį prie visuotinio karo, tačiau kaip faktai parodė, pridedant prie to dar aukštų pareigūnų nuomones, tenka daryti šias išvadas:

1. Joki dabar pastebimi ženklai Rusijos viduje ar jos satelitų kraštuose nerodo žymių, kad karas įvyktų greitai laiku.

2. Visoki gandai ir tariami faktai apie rusų pasirodymus pradėti karą 1951 mt., patikrinus prieštarauja vieni kitiems ir veda prie atvirkščios išvados.

Kad mobilizacija prasidėjo Rusijoje, tai yra vienas gandas. Iš tikrųjų, paskutinė klasė pašauktųjų į kariuomenę Rusijoje buvo demobilizuota pagal planą.

Esą duonos racionavimas pradėtas Rusijoje su tikslu su daryti atsargą karui. Tai yra kitas gandas.

Esą benzino naudojimas Rusijoje labai suvaržytas. Čia, taipogi, nieko nėra panašaus. Į benzino naudojimą civiliams reikalingam Rusijoje visuomet buvo neatsižvelgiama.

Esą rytų — vakarų geležin-

priteklių, kurie čia greičiau negu kur kitur pasitaiko, be svajonių pasidaryti savarankišku verslininku ar specialistu, dažnu atveju tie, kurie ryžtasi dar kartą emigruoti, nešiojasi vieną labai jautriai išgyvenamą mintį — dar kartą pamėginti išsaugoti sveikus kaulus. Karo debesys vis tirštėja. Kas garantuos, kad tie debesys vieną dieną neprakiurs lyti... O jei prakiurtų Europoje, britų saloms tektų kentėti, o su jomis ir tiems, kurie pasiryžę su sitykyti su likimu ir čia nugalvoti amžių, senatvėje ir invalidumo atveju naudodamiesi pensijėlėmis.

Šitie debesys bene bus ta svarbiausioji priežastis, kad daugelis lietuvių, per tuos kelis metus ne kratą išnešę sveikus kaulus, dar norėtų pasitraukti toliau nuo pavojingų jų židinių.

Šios vilties išsigelbėti. Pagaliau kilo dizenterija. Tuo metu ligoninėje nebuvo vietų ir ligonys gulėjo barakuose kartu su sveikais. Tie, kurie negalėjo įrodyti, kad jų kūno temperatūra yra pakilusi per 39 laipsnius (toks buvo stovyklos vadovybės patvarkymas), turėjo kasdien, nešini virvėmis ir kirviais eiti į darbą.

Lūdnai tada atrodė. Lyg šlitinuojančių šešėlių minia slankiojom taigoje, vos pajėdami atlikti kasdieninį, slogučių mums virtusį darbą.

Pamenu, vieną rytą plušau stengdamasis nustumti nuo kelio nuvirtusį rąstą. Visos mano pastangos buvo tuščios, nes bejėgės rankos manęs ne klausė. Staiga išgirdau užpakaly tylių balsą tarant:

— Palauk, ponas lenke, aš tau padėsiu...

Atsigręžiau. Užpakaly stovėjo vienas lietuvių — nelaimės draugų. Prisiminiau jį, koks jis buvo jaunas, sveikas, gražios veido spalvos, šviesia plaukais, melynais vaikinas, kai čia drauge su mumis atvyko. Dabar jis buvo toks pat, kaip ir visi: įdubusių pamėlynusių skruostų, subliuškusio veido ir keistai pablyškusiom akim. Jis buvo apsiirėgęs skudurais nukarusiu kariu munduru, avėjo prasižiojusių karniariais batais.

— Palauk...

Sunkus rąstas pamažėle visų labiau tirpstančioj bend-

keliai esą paversti dviejų bėgių ir naujos geležinkelio linijos tiesiamos. Čia yra šiek tiek tiesos. Geležinkelio linijos su gadinčios II-oje pasauliniame kare yra taisomos. Tačiau naujų linijų mažai, jeigu tokių iš viso yra. Viso to priežastys, gali būti, greičiau ekonominės.

Aerodromai Rytų Vokietijoje esą išplečiami ir dauginami. Iš tikrųjų, kai kurie aerodromai yra padidinami ir pritaikomi sprausminių lėktuvų naudojimui. Tai yra tiesa, bet šie veiksmai yra daugiau apsigynimo pobūdžio.

Esą greitnamas fabriky išskirstymas Rusijoje. Iš tikrųjų, ji, yra pramonės išsiplėtimas pramoninėse srityse.

Esą satelitų armijos Rytų Europoje yra mobilizuojamos ir nepaprastai aktyvios. Tai yra netiesa, kaip čia skelbiama.

Viduje Rusijos žmonės nėra skatinami prie to aukšto laipsnio patriotinio entuziazmo, kuris yra reikalingas moderniam karui. Hitleris praleido trejus metus sudaryti karui palankinius visuomenės nuotaikas. Tuo tarpu Rusijoje nesimato didelių pastangų ugdyti žmones „žygiui pirmyn“ ir nukariauti naujas žemes „matuškai“ Rusijai.

Rusija negalėtų laimėti karo, kuriame dalytautų U. S. A. Šitas samprotavimas yra visų svarbiausias. Ir todėl, svarbiausia, Rusija nepradės karo 1951 mt. Gali būti, Rusija nepralaužtų karo ta prasme, kad ji būtų nugalėta ir užimta, bet ji ir negalėtų užimti šiaurės Amerikos. Visuotiniame kare su USA Rusija daugiausia galėtų tikėtis tik tokių pagrobimų, kurių dydis išlygintų padarytus nuostolius pačiai Rusijai.

U. S. A. atominės bombos. U. S. A. atominė bombų atsargos, kurios yra nuo 750 iki 1000, auga greitai. Yra per daug pavojinga su tuo žaisti. Skaitoma, kad yra paruošta mažiausiai 10A-bombų kiekvienam Rusijos svarbiam pramonės centrui. Rusijos sprausminiai naikintuvai galėtų sustruktūti atgabenimą kai kurių A-bombų, bet dalis jų pasiektų tikslą. Rusijoje yra daromos karštingos pastangos sudaryti radaro tinklą ir pagreitinti naikintuvų gamybą, bet tai visa, toli gražu, dar nebaigta. Rusija lengvai nerizikuos nustoti savo pramonės pajėgumo šiose apylostose.

Silpnai sąjungininkai. Popieruje Maskvos satelitai ga-

imė slinkti. Po valandėlės, pa sinaudoję, kai sargybinio arti nebuvo, atsisėdom kiek pailsėti. Buvau džiaugsmingai nustebintas, kad lietuvis pasiūvė man padėti. Mat, santykiai tarp lenkų ir lietuvių grupių, neskaitant negausių išimčių, buvo gerokai įtempti. Geriausia atveju abejingi. Atsisėdau ir nustebęs pažvelgiau į Cieną:

— Tamsta man padėjai... — O kodėl ne?

Nuo to laiko dažnai būdavo man malonu pagalvoti, kad tu riu vieną bičiulį kitoj grupėj.

ŠALČIAI.

Netrukus žiema sukaustė žemę ledo grandiniais. Staiga užtelėjo tokie dideli šalčiai, jog stirtė stiom vilkėdami vasarinius drabužius ir lengvus apsiaustus, gerokai jau padėvėtus ir suplyšusius per darbus miške. Mums žadėjo, kad gau sim šiltus drabužius, batų, ke purės ir pirštines, tačiau gavo me tik ausines kepures ir daugiau nieko.

Barakai buvo nekūrenami. Nebent kuris žmoniškesnis sargybinis leisdavo mums, grįžtant iš darbo, parsitempti ant kupros keletą kelmų, kuriuos grįžę pjaustydavom ir skaldydavom savo barakui pašildyti.

BE TERMOMETRO.

Menki drabužiai ir šalta žiema sukėlė naują nelaimę mūsų

Pavergtoje Lietuvoje

Pabūgo „Amerikos Balso“

Vilniaus radijas jau vasario 15, 16 ir 17 transliavo pranešimus apie „Amerikos Balso“ lietuviškus pertiekimus, ir ta proga naudojo „sukelti daugiau karingumo“ vasario 18-tos dienos „rinkimams“.

LTSR skelbė, kad lietuviški „Amerikos Balso“ pertiekimai reiškia „imperialistišką agresiją prieš taikingą lietuvių tautą“.

Vasario 10 ir 12 dd. posėdžiavo LKP(b) C. K. Vilniuje, Kaune ir „rajonų“ sekretariatuose vyko „Aktyvo“ pasitarimai. Įsakyma ruošti masinius „darbo klases“ mitingus protestuoti „prieš JAV imperializmą prieš LTSR“.

Jau prieš kovo 2 d. policija griebsi dviejų veiksmų:

1. Prasidėjo suėmimai žmo-

nių, kurie susirašinėja su JAV, Vakarų Vokietija ir Britanija.

2. Sustiprinta radijo priimtuvų kontrolė, ypatingai provincijoje, kur dar tebėra smulkūs kiekiai Maskvoje gamintų baterijų. Miestelių radijo priimtuvai yra įjungti į „radio mazgus“ ir tegali gauti vietos stotis.

Vilniaus milicijos vadas Šostakovskij įsakė konfiskuoti visas radijo dalis, lemputes ir baterijas taisymo vietose ir privačiose rankose.

„Premieras“ Mečys Gedvilas savo kalboje pareiškė, kad svertimų radijo transliacijų klausytojai esą „šnipai ir išdavikai“. Panašias kalbas Kaune pasakė Komjūnimo pareigūnas Feodorin ir „Komjūnimo Tiesos“ redaktorius Kudriavcevas.

Ji sudaryti dideles armijas, bet šiose armijose yra vyrų, kurie pasirengę pasinaudoti gera proga ir sukelti revoliuciją, iš tikrųjų visuotiniam karui.

Suvilioti rusų kariai. Rusijos pradėtas visuotinis karas reikštų, kad daugelis rusų žemyno pajėgos išveržtų į Vakarų Europą.

Nuo 1945 mt. vien tik Rytų Europoje yra dezertyravę apie 150.000 rusų kareivių. Toliau nuo namų, turtingesnė Vakarų Europos vietovė, rusų kareiviai įsitikino aukštesniu gyvenimo lygiu, kurį suteikia laisvi kraštai. Todėl rusų kareivių būtų sunkiau suvaldyti negu kada nors. Stalinas, galvodamas apie karo grobius, vadovų kartu pagalvoti ir apie tai, kad jis parodys savo ruskeliams, kaip gyvena likusis pasaulis. O tai yra didelė rizika.

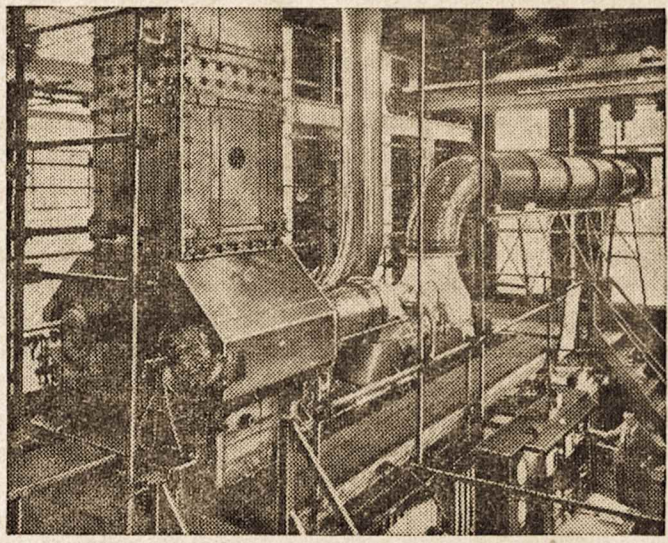
Laikas virškinti. Rusija nori išlaikyti ir sustiprinti tą valstybę, kurią ji jau yra laimėjusi. Pradėdama karą dabar Rusija turėtų rizikuoti netekti imperijos, kurią sutvarkius galėtų būti daugiau produktines negu karas.

Strateginiai trūkumai. Rusija, gali būti, turi reikalingą

kiekį skystoje kuro paremti savo žemyno žygį per Vakarų Europą. Tačiau Rusijai trūksta skystojo kuro ir susisikimo priemonių išnaudoti pirmutinį grobį, kurį jai karas galėtų duoti. Taikos metu Europa gauna savo „kystąjį“ kūrą iš Artimųjų Rytų per Viduržemio jūrą. Karo metu USA ir britų jūros ir oro pajėgos uždarytų Viduržemio jūrą ir su daugybe daugelį pačios Rusijos naftos gamybos įrengimų. Kiti trūkumai — guma, cinas ir vilna, kuriuos čia verta paminti, yra dideli gąsdintojai nepradėti karo.

Rusija žino, kad ji negali laimėti ginklų lenktynes prieš laisvų kraštų sąjungą, vadovaujamą USA. Viršyti USA laimėjimus, galima laukti, Rusija panaudos visas galimas gudrybes, atskirti USA nuo jos sąjungininkų. Jeigu tas ne pavyktų, Rusijos vadai, anksčiau ar vėliau, gali bandyti su laikyti ginklavimosi lenktynes savo staigiu pasiūlymu dėl pasaulio nuraminimo — išlyginimo, dėl tikros taikos ir dėl kontroliuojamo nusiginklavimo. Bet USA šį kartą norės tikrų garantijų!

Sulietuvino V. ir J. Sk.

Britai pritaiko dujų turbiną laivininkystėje. Atvaizde britų laivo „Auris“ gazo turbiną bandymo metu. Tia pirmasis šios rūšies bandymas pasaulyje.

SIBIRE BUVAU

SU LIETUVIAIS

6. RAŠO LENKŲ ŽURNALISTAS R. GŽYMALA

SIBIRO VASARA.

Trumpa Sibiro vasara sparčiai ėjo prie galo. Atėjo ruduo su uodų ir skaudžių geliančių mašalų daugybe. Rytai ir vakarai buvo šalti. Tuo metu mūsų jėgos buvo bešienkančios. Žarnas drąskė alks neilgam besileisdavo apgaunamas drungno viralio dubeniu ir rieke juodos duonos, žliuginos duonos. Bėgint jis grįždavo ir nesiduodavo nuvejamas.

Tuo laiku mūsų stovykloj kilo įvairiausių ligos. Mažutė ligoninė prisipildė sklidina ligoniais. Tačiau ką galėjo pagelbėti mūtų gydytojai, kurių buvo du lietuviai ir du lenkai, jei jie turėjo tik vieną termometrą ir... sodos žiupsnelį.

Tai ir visi medikamentai, kuriuos turėjo mūsų ligoninės vaistinė, jei neskaityti iš mūsų atimtų per kratas vaistų, iš kurių jokios naudos nebuvo.

LIGOS IR BADAS

Tokiomis sąlygomis mūsų mažutė ligoninė virto šurpiu mirties narvu. Į ją įžengęs, negalėjo tikėtis išeiti gyvas. Viena baisiausių, mus tuo laikui kankinusių ligų, buvo avitaminozė. Dėl riebalų ir vitaminų stokos, mūsų oda ėmė raukšlėti, sproginėti ir išstais lopais lupsis, o nors ir mažiausia žaizdelė visiškai negijo. Avitaminozė sergančių kūnuose vėliau atsiradavo votys. Tie žmonės gulėjo gyvi ir išlėto purvo. Jiems nebuvo jo-

1951 metais, kaip ir kasmet, visame krašte Anglija ruošia parodą - festivalį, kurio vietos šiame žemėlapy pažymėtos ženklais.

ruomenė — plaučių uždegimai palingavo galvą. Kai kurios brigados buvo visai prarętos, nes daugumai mirtingumas buvo didžiulis. Grįžę iš darbo daug nelaimės draugų neberasavo me gyvų. Žmonės mirė ligoninėje, barakuose, dažnai ir dirbdami. Vakare grįždami atnešdavom mirusius draugus iš taigos. Daugelis ėmė sirgti tinimu nuo bado.

Vieną dieną pasijutęs blogai, nuėjau pas gydytoją. Tvirtinau, kad turiu karštį. Gydytojas priėjo prie manęs ir liūd-

— Negaliu padėti. Vakar sudužo mūsų venintelis termometras, o be to neturiu teisės atleidinėti nuo darbo.

Tuo būdu mūsų ligoninė ir daugybė ligonių pasiliko net be termometro. Pagaliau mirštantiesiems buvo jau vistiek, ar mirdami turėjo karščio ar ne. O gyviems taipgi viskas buvo vistiek, nes baltoji taiga čilpė iš jų gyvybės likučius, o sniegas dengė visus kelius, kuriuos vedė į lasvąjį pasaulį. Bus daugiau.

Telefonui 100 metų amžiaus

Sukakus šimtui metų nuo telefono išradimo atsimenamas florentiečio Antano Meucci vardas. Gimęs buvo 1808 m. i Ameriką išvyko turėdamas apie 30 metų. Turėjo įgimto palinkimo į mechaniką. Vieną dieną dirbdamas prie miesto teatro sugavo mintį, kaip būtų galima per tam tikrą atstumą perduoti garsus. Po kantrių tyrinėjimų ir vargi nančių bandymų surado būdą susikalbėti neribotame nuotolyje. Savo išradimo fizinę formulę jis išreiškė tokiais žodžiais:

„Mano išradimo turinys yra virpanči diagrama ir įelektrintas magnetas, prijungtas prie spirališkai susuktos vielos. Diafragmos virpėjimas daro įtakos elektros srovei. Tiesioginės kitėjimai perduodami ir kitą vielos galą pažadina atitinkamus virpėjimus ten esančioje kitoje diafragmoje ir taip girdimai sakomi žodžiai“.

Taip buvo aptartas telefonas 1850 metais. Šis išradimas padarė neužmirštamą Antano Meucci vardą.

Per didelį taupumą jam pavyko tik 1872 m. gruodžio 28 d. iškovoti savo išradimo patentą kortelę. Kai draugų patartas su savo patentu kreiptis į Amerikos telegrafo bendrovės direktorių tulį Mister Grant, šis paprašė atsiųsti išradimo aprašymą. Išradėjas jam perdavė visus savo išradimo brėžinius, visus projektus. Penkis metus Grant nieko neatsakė. Galutinai pareikalautas sugrąžinti medžiagą, atsakė viską pametęs. Dar skaudžiau, kad baigėsi jo įsigyto patento galiojimo laikas, o jį pratęsti jis nebeturėjo pinigų. Tą dieną — 1876 m. vasario 6 d. vienas po kito du asmenys — Bell ir Gray — beveik tą pačią valandą Vašingtone mokėsi įstaigoje pristatė gauti telefono išradimo patentą. Bell buvo pripažintas pirmas padavęs pareiškimą ir gavo telefono išradėjo titulą. Netrukus jis įsteigė „Bell Company“, kuri tapo didžiausia pasaulyje telefono reikmenų gamybos įmone.

Meucci prislėgė visiškai desperacija. Tačiau už jį sukilo protsetis visi po Amerikos kontinentą pasklidę italai. Stipri jų grupė nuėjo į teismą apginti apvogto Meucci teises. Tačiau „Bell Company“ paleido į darbą savo milijonus ir teismas pasisakė už Bell. Netrukus „Bell Company“ pasiskundė į teismą už skolas, kurias nerangius savo skolininkus. Šie panaudojo šią pro miestą teatro sugavo mintį, kaip būtų galima per tam tikrą atstumą perduoti garsus. Po kantrių tyrinėjimų ir vargi nančių bandymų surado būdą susikalbėti neribotame nuotolyje. Savo išradimo fizinę formulę jis išreiškė tokiais žodžiais:

„Mano išradimo turinys yra virpanči diagrama ir įelektrintas magnetas, prijungtas prie spirališkai susuktos vielos. Diafragmos virpėjimas daro įtakos elektros srovei. Tiesioginės kitėjimai perduodami ir kitą vielos galą pažadina atitinkamus virpėjimus ten esančioje kitoje diafragmoje ir taip girdimai sakomi žodžiai“.

Taip buvo aptartas telefonas 1850 metais. Šis išradimas padarė neužmirštamą Antano Meucci vardą.

J. PRONSKUS

Trumpa VKPb istorija

SUTRUMPINTA IŠ KNYGOS „TRIJŲ DEŠIMTMEČIŲ SPRENDIMAS“.

II.

Kronštado skerdynės

Dabar prasidėjo aistrų ir žu dynių laikotarpis, nuo 1918 iki 1921 m., sovietų istorikų vadinamas „karinguoju komunizmu“. Taip vėliau Leninas pa vadino savo pragaištingą baudymą brutališka jėga primesti visam kraštui pilną komunizma — bandymą, išsukusį vieną kruviniausių civilinių konfliktų moderniais laikais.

Milijonai rusų, nuo kraštutinių dešinės iki kraštutinių kairės, stvėrėsi ginklo prieš sovietų valdžią ir prieš vieni kitus. Aiškinimas, kad rusų tauta nusizėmusi prieš bolševikų jungą, be tikro pasipriešinimo, yra daug vėlesnių laikų mitas. Naujai suorganizuotoji Raudonoji Armija, kurią sukūrė ir kuriai vadovavo Trockis, kovojo bent dvylikoje frontų vienu metu. Vienu metu bolševikų kontroliuojamoji teritorija buvo sumažėjusi iki vienos provincijos aplink Maskvą.

Daugelis miestų perėjo iš rankų į rankas, reguliarioms kariuomenėms ir partizanams siaubiant priešais ir atgal; ir beveik visos tos armijos pridarė neapsakomų žiaurysčių, kaštavusių dešimčių tūkstančių žmonių gyvybių. Pirmoji sovietinė slaptosios policijos organizacija, Čeka, pradėjo masinį suėmimų ir egzekucijų praktiką, kurią pasekė visa cilės jos atžalų: GPU, NKVD ir

dabartinė MVD, iki naujausios masinių žudikų rujos „Smerš“. Tas kovų ir kančių periodas privėdė kraštą prie desperacijos krašto. Bet 1921 m. pradžioje, sovietų valdžiai įsisitpinus didžiojoje krašto dalyje, gyventojai pradėjo ilgėtis naštosios karinės diktatūros naštos palengvinimo ir kai kurių pagrindinių laisvių atstatymo.

Pirmieji tuo reikalu viešai prabilo Petrogrado darbininkai. Šie buvo patys veikliausieji revoliucionieriai, bet jie nebegalėjo ilgai laukti. Miestas buvo pre visuotinio bado bedugnės kranto. Buvo šaukiami mitingai, kurie beregint uždraudžiami. Prasidėjo streikų kadetų, kursantų. Darbininkai reikalavo duonos ir kuro. Komunistai išvarė juos iš dirbtuvių ir nutraukė jų maisto normas.

Petrograde pasirodė nelegalės proklamacijos. Viena jų jė sakoma: „Visų pirma darbininkai ir valstiečiai reikalauja laisvės. Jie nebenaorai gyventi bolševikų įsakymais; jie nori patys tvarkyti savo likimą. Lenino atsakymas buvo — dar daugiau persekiojimų.“

Čia ir prasideda Kronštado istorija, ir čia verta priminti, kad du deportuoti amerikiečiai, Emma Goldman ir Aleksandras Berkman, suvaidino centrinę rolę, pranešant pasauliui apie Kronštado skerdynes.

Ginčai turi patarnauti tiesai rasti.

Dėl delegatūros paaiškinimo

Paprastai i korespondencijas bei negatyvias kritikas, liečiančias vieno asmens vienokį ar kitokį kūrybinį veikimą, nevėrti reaguoti, gaisi laiko ir užimti spaudoj vietą. Nevertė tu nei šiuo kartu atsilipti i Lietuvos ABN Kanados Teritorinės Delegatūros paaiškinimą, tilpusį š. m. „Nepr. Lietuvo“ 8 numery, jeigu ten nebūtų tendencingų pareiškimų, rimtų išsišokimų, elementarių prasilenkimų su tiesa ir iš viso jeigu nelieštų kai kuriuos asmenis ir visiems lietuviams rūpinus klausimus.

Toronto antikomunistinis veikimas anksčiau pasireiškė, negu kad atsirado Toronto L. AS ir jo iniciatyva sukurti pastovesnį antikomunistinį įvairių tautybių komitetą; negu to „paaiškinimo“ tikrasis autorius gavo „credencialus“ suorganizuoti Lietuvos ABN Kanados Teritorinę Delegatūrą, kuri tame paaiškime visą „garbę“, visus „nuopelnus“ stengiasi pasisavinti.

Pirmiausia, yra negarbinga, nelietuviška, nepatrotiška, antikomunistinį darbą dirbti dėl garbės arba dėl jos, tos neužpelnytos garbės karščiuoti, kaip kad anksčiau minėta Delegatūra daro. Idėjinis, visuo meninis, lietuviškas darbas, antikomunistinis darbas, kova su mūsų tautos pavergėjais ir kankintojais, turi būti dirbama ne dėl vieno asmens, ar kokios nors grupės ar organizacijos bei partijos garbės ar išrokavimų, bet todėl, kad kiekvieno lietuvių, ypač politinio tremtinio, pareiga yra ir reikalas visomis jėgomis, visur ir visada dirbti ir prisidėti prie greitesnio kenčiančios Tėvynės išlaisvinimo darbo. Dabar nesvarbu energiją eikvoti, laiką gaišinti įrodymais, kas veikia, o svarbu, kad veikiami ir kad yra to darbo pozityvūs rezultatai. Garbė ir nuopelnus galėsime dalintis, kai turėsime savo nepriklausomybę.

Tad Delegatūros yra nerimtos pastangos, ilgą „paaiškinimą“, stengtis, net su teisybe prasilenkiančiais išvedžiojimais, pasisavinti iš Toronto Apylinkės LOK-o nuopelnus ir paveržti iš vieno asmens „ne užpelnytą garbę“ (i kurią jis nei nepretenduoja).

Sudaryti bendrą antikomunistinį komitetą iš įvairių tautų (tuo reiklu jau buvo vedami pasikalbėjimai tuojau po pavyko 16 Vasario 1950 metais viešos, LOK suruoštos, demonstracijos) buvo sušauktas spalio mėn. (1950 m.) posėdis ne LAS Kanados Vietininkijos Valdybos, kaip kad p. Jankubicko redaguojama „Laisvoji Lietuva“ rašė ir kaip kad tą klaidingą korespondenciją kartoja savo pareiškime Delegatūra (greičiau šiai vienas asmuo keliose ypatybėse), bet visiškai tuo reikalu su LAS vietininkijos ar valdybos atstovu nesitarę asmenys (p. Boyko — ukrainietis ir šių pastabų autorius) su šaukė tą posėdį (kuriame dalyvavo devynių tautų atstovai) ir jį pravedė. Tame posėdy, pirmininkaujant minėtam ukrainiečiui ir buvo nutarta suimti „Spalių Revoliucijos“ minėjimą, buvo priimtas laikas to susibūrimo pavadinimas: United Canadian Committee ir buvo išrinktas prezidentas. I šį prezidentumą per LAS vietininkas ar atstovas nebuvo išrinktas. Boyko — ukrainietis, Akula — baltgudis ir LOK-o, Toronto Apylinkės narys J. Kaškelis. Minėtas viešas minėjimas — mitingas su pasisekimu buvo lapkričio 26 d. Massey Hall prarastas. J. Kaškelis, kaip po Toronto Apylinkės LOK narys ir to tarptautinio komiteto pirmininkas visais reikalais tarėsi tik su LOK-u ir jo buvo visa minėta tarptautinio komiteto veikla remiamas materialiai (atitinkama suma) ir moraliai. Taigi ir šioji demonstracija buvo ne Delegatūros ir ne LAS dėka suorganizuota.

Pravedus tą mitingą, Massey Hall, United Canadian Committee prezidentas buvo su šaukė keletą visų tautybių, dalyvavusių tame komite, posėdžių, nustatyti tolimesnę veikimo platformą. Tame tarptautiniame komite buvo dvi nuomonės, pirma, veikti maždaug taip pat, toliau ir būti Kanadoje centrine institucija išjudinančia ir derinančia visų tautybių, o ypač anglosaksų, visuomenę, kovoti su komunizmu, su Rusijos ir kitų Nukelta i 7 psl.

Iš visur ir apie viską

— Brazilija priims dar naujus 5000 tremtinių, daugiausia i žemės ūkius.

— Birželio 30 dieną, pagal veikiančią DP įstatymą, baigia si tremtiniams vizų išdavimas i JAV. Dedamos pastangos, kad statymo veikimas būtų pratęstas dar bent trims mėnesiams.

— Arkangelą Gabrielių Po piežius paskelbė telefono, telegrafo ir kitų panašių modernių susižinojimo priemonių Dangiškuoju patronu.

— Andų Madonos Karūna. Seniausias ir didžiausias smaragdų papuošalas pasaulyje yra Šv. P. Marijos, taip vadinamas Andų Madonos, karūna. Ši karūna buvo pagaminta 16 šimtmečiu iš 60 svarų aukso ir 453 tūkst. smaragdų buvo skirta kaip padėka Šv. P. Marijai, per jos užtarymą išgerbėjus pietų Amerikos Andus nuo maro epidemijos.

— Romoje Marijonų namuose vasario 18 d. buvo pagerbtas kun. Dr. V. Tulaba, jo pakėlimo i prelatus proga.

— Argentinos prezidento, gen. J. D. Peron žmona, Maria Eva Duarte de Peron parašė savo atsiminimus. Savo veikale prezidentienė daugiausia kalba apie savo vyro programinius užmanymus Argentinos gyventojų būviui pagerinti.

— Bavarijoje, Vokietijoje, yra 1,4 milijono ūkininkų. Iš to skaičiaus dviejų trečdalių ūkių savininkės yra moterys ir tik 320.000 ūkių vyrai šeimininkauja.

— Bremeno statistikos biuro žiniomis, 70% vaikų neturi tėvų, tik motinas. Be to, viso vakarinės Vokietijos zonoje 250.000 vaikų yra auginami vienu motinų pagėdijū.

— 18 milijonų dirbančiųjų moterų Jungtinėse Amerikos Valstybėse įvairius darbus įstaigose ir įmonėse.

— Chicagoje kovo 11 d. buvo surengtas visuomeninis lietuvių išeivio teismas. Teismas truko 5 valandas. Nusprendė, kad ir senasis ir naujasis išeivių neatlieka tinkamai savo lietuviškųjų pareigų.

— Šv. Apeigų kongregacija uždraudė kunigams priklausyti Rotary klubui. Rotary klubas yra pirklių ir visuomenininkų tarpusavės pagalbos

ir pagarbos organizacija, kurią 1905 metais įsteigė vienas Čikagos pirklys Paul Harris. Ši organizacija greitai išplito visame pasaulyje. Šiuo metu tarptautinės vyr. Rotary valdybos pirmininku yra katalikas iš Kanados — Mr. Lageux. Rotariečiai yra turėję priešių ne tik iš katalikų tarpo. Didžiausias jų priešinys buvo rašytojas Sinclair Lewis, jų nemėgo rašytojos G. K. Chester ton.

— Federalinė susiėkimo komisija Washingtono nusprendė, kad Bažnyčia negali statyti ridio stoties, kuri būtų vartojama tikėjimo skleidimo reikalams. Komisija savo nusištamą grindžia tuo, kad leidimas statyti Baptistams Independence, Mo., stotį būtų prasilenkimas su dėsniu, pagal kurį Amerikoje Bažnyčia yra atskirta nuo valstybės.

— Maskvos „Pravda“ rašo, kad spaudos skirstytojų centras sulindo jokio patyrimo ir nuovokos neturintieji žmonės, todėl ir paskirstymas labai netvarkingas.

— Kalkutoje viena moteris pagimdė vaiką ir pasveikusi dirbo, bet pasirodė, kad kitas vaikas dar negimdytas. Gydytojai tą vaiką po 45 dienų nuo gimdymo išėmė operacijos pagalba.

— Vienoje Čikagos vaikų ligoninėje gimė kūdikis su atbulai stovinčia širdimi. Gydytojai taria, kaip ta širdis veikia.

— Brazilijos finansų ministras dr. Horacio Lafer yra kilęs iš Lietuvos. Jo tėvai yra atvykę iš Lietuvos. „...mano tėvai gimę ir augę Lietuvoje. Dar vaiku būdamas mėgau klausytis jų pasakojimų apie tą nuostabią šalį, kur žmonės toike darbuotis ir geri. Mano svajonė buvo pamatyti tuos laisvus banguojančius Lietuvos laukus, ošančius žalius miškus ir tarp jų mėnesienoje tviskančius ežerus; tuos — pavasari baltus nuo žiedų, vasarą raudonus nuo vyšnių, o rudenį nuo skanių obuolių, kriaušių ir slyvų lūžtančių sodus... Aš jau čiu gilia simpatiją mano tėvų tėvynei Lietuvai ir esu pasijaučijęs mamai palydėti ją, kai ji galės važiuoti aplankyti savo gimtąją Paželvę...“ — taip pareiškė mokyt. S. Bakšius dr. Horacio Lafer.

žino: „Jei mes nebūtume pasikeitę savo ekonominės politikos, mes nebūtume tvėrę nė kelių mėnesių“.

„Naujoji programa, kaip Leninas paaiškino, reiškė „perėjimą prie kapitalizmo atstatymo nemažame laipsnyje“. Vėl buvo leista veikti privačiai gamybai ir smulkiosioms įmonėms bei prekybai. Buvo pašalinti suvaržymai individualiam verslui. Valstiečiams buvo leista mokėti mokesčius pinigais, nebe derliaus rekvizicijomis, ir jiems buvo leista parduoti savo ūkio produktus. Tuo būdu komunistai atsisakė savo programos, kurią tokia nežmoniška kaina jie per eilę metų sten gėsi primesti liaudžiai kaip „būtiną“.

Ta naujovė buvo pavadinta Naujoji Ekonominė Politika (NEP) ir ta naujovė stačiai ir beregint pakeitė visą krašto gyvenimą. Stebuklas, krautu vėse vėl atsirado maisto produktų. Gyvenimo sąlygos pastebėtinai pagerėjo. Rusų valstybė, palyginti ir laikinai, pirmą kartą suklestėjo nuo to laiko, kai bolševikai pasigrobė valdžią, suklestėjo, kai bolševikai grąžino sistemą, kurią jie tiek kruvinai siokė sunaikinti!

Tačiau vienas dalykas sovietiniame gyvenime liko nepakeistas. Leninas tautai nedavė jokios politinės laisvės. Vienos partijos diktatūra, paremta policijos teroru, tebesitęsė po senovei visu aštrumu. Kol valstybė tebeprisiliko visagali ir tebekontroliavo, kaip Leninas sakė, „viešpataujantįsias ekonomines aukštumas“ (didžiąją pramonę, transportą, reikmenis ir tt.), tol pilno komunizmo grąžinimas buvo galimas kada tik panorint vėliau.

Komunistams tas kompromisas su kapitalizmu buvo visą laiką krislas akyse, nepaisant, kad kraštas nuo to tik laimėjo. Jie degė fanatišku įkarščiu toliau eksperimentuoti visiška komunizma. Tas visiško komunizmo grąžinimo darbas ir atiteko Stalinui.

Leninas visą laiką jautė karčią nemelę savo tvirtos rankos budeliui Stalinui. Savo paskutiniame patarime Komunistų Partijai, jis garsiajame Lenino Testamente, kurį Stalinas uždraudė Rusijoje — jis rašė: „Draugas Stalinas, pasidarys generaliniu sekretorium, sukoncentravo savo rankose milžinišką jėgą; aš prisibijau, kad jis nevisuomet žino, kaip tą jėgą pavartoti su pakankamu atsargumu“. (Tas Lenino sakiny yra laikomas visiems laikams didžiausiu Stalinui „talentų“ neįvertinimu). Papildomai Leninas parašė daug aiškių: „Aš siūlau draugams surasti kelią, kaip Staliną pašalinti iš tos pozicijos“.

Lengviau būtų buvę piramę pašalinti iš vietos. Pagaliau, betaraudamas Leninui, Stalinas gi išmoko pagrindinių leninizmo metodų: kad nieko, kad ir žemiausio nėra per žema kovoje dėl galios. Leninui mirus 1924 m. jis lengviau nubloškė Trockį ir kitus pretendentes i Lenino sostą. 1927 metais Trockis buvo išvytas iš komunistų gretų, 1928 m. jis buvo ištremtas ir 1940 m. jis buvo Stalino agento nužudytas.

Taigi Stalinas 1928 metais jau pasidarė nebeginčijamas Kremliaus caras, ir jis priruošė Rusiją katapultu tolimajam komunizmo imperializmo suoliui.

Bus daugiau.

Dvidešimtosios E. Kardelienės sukaktuvės

Šiuo trumpai norima paminėti Lietuvos Valstybinės Operos solistės Elzbietai Kardelienės dvidešimties metų scenos darbo sukaktuves ir jos kelius į sceną.

E. Kardelienė — aukštaitė, bet gimusi tolimame Kaukaze, Piatigorsko kurorte. Ten, atitarnavęs kariuomenėje, pasiūkio dirbti siuvėju bežemis ir be namis jos tėvas Jonas Raciborskas, vedęs to pat kaimo — Bilaišių, Dusėtų valsčiaus, Zarasų ap. — mergaitę Marijoną Dubinskaitę.

Tėvai — susipratę lietuviai ir darbo žmonės. 1905 m. revoliucijos metu kazokai, kurie malšino sukilimus, sušaudė Raciborskų Lietuvos tautinę vėliavą, iškeltą prie buto. Motina vaikams nuolat dainas dainuodavo ir pasakodavo apie Lietuvos grožį.

Vargas atėjo, kai mirė šeimos maitintojas. Našlei su mažais vaikais teko grįžti tėviškėn. Bet čia nebuvo jokios nuosavybės. Teko dirbti vyresnei Elzbietai su motina dvare visokius darbus. Tai buvo vasara, o žiemą visai nebuvo darbo ir jokio uždarbio.

Gyvenimo viltis šiek tiek sužibėjo, kai dėdė Iz. Raciborskas iškviėtė jauną Elzytę į Petrapilį irgi dirbti Canderio instutute ir atliekamam laikui mokytis. Sunkios buvo sąlygos: diena darbas, o naktį vietoj poilsio mokslas. Bet pasiryžimas nugalėjo kliūtis ir Elzbieta Raciborskaitė pabaigė net kelias mokyklas ir gavo pažymėjimus: masazistės, kosmetikės, gimnastės ir galeistingosios sesers. Pradėjo darbas sektis ir atėjo jau geras gyvenimas. Bet su bolševikinė revoliucija atėjęs badas privertė bėgti iš Petrapilio ir vėl grįžti į Lietuvą — tikrąją prieglaudą.

Čia tėvų kaime — Bilaišiuose — ji vertėsi savo specialybės darbu ir su jaunimu ruošė vakarus. Vėliau persikėlė į Zarasus, kame dirbo apskrities ligoninėje galeistingąja seserimi ir masaziste.

Susipažinus su J. Kardeliu, kuris buvo Zarasų gimnazijos mokytoju, pradėjo dalyvauti jo vedamuose choruose — bendrame ir bažnytiniam. Sudarius šeimos židinį su J. Kardeliu, Elzbieta Kardelienė pradėjo mokytis skambinti ir, vyrui pastebėjus jos balso duomenis, dainuoti.

Dainavimą ir scenos gabumų ji rodė iš pat mažens. Vos devynerius metus turėdama ji giedojo bažnytiniam chore, o mišparus papunkčiui traukė pamainomis su vargonininku. Visa šeima dažnai susėsdavo dainuoti — sesutė Veronika, broliai — Pranukas ir Albinas. Jau Piatigorske, Mašuko papėdėje, ji ruošdavo „spek-

Elzbieta Kardelienė su Kipru Petrausku Delibes operoje „Lakmė“. Visos E. Kardelienės nuotraukos iš operų yra žuvusios bombardavimo metu Vokietijoje. Ši nuotrauka paimta iš pas. pp. Leknickus rastojo žurnalo „Laikas“.

taklius“, kuriuose pati kombinuodavo.

Vėliau, Petrapily svajone jai buvo pamatyti Vaičkaus, Gintio vaidinimus, išgirsti Sasnausko vedamus chorą, arba Marijos teatre stebėti Šaliapiną su Petrausku ir grožėtis. Bet apie sceną ir svajoti buvo sunku.

Zarasuose, kur teko dirbti su lenkintųjų atliekamais darbais, vyskupui Karevičiui leidus lietuviškas pamaldas, teko lietuviškuosius sekmdienius su vyru, kuris lietuvių mokino giedoti visas giesmes, pradedant ankstyvomis Valandomis ir baigiant Karunka, tekdavo giedoti nuo ankstyvo ryto ligi vėlyvo vakaro. Bet tai buvo mėgėjos darbas. Ir tikrai įstojusi į konservatoriją, pradėta žengti scenos meno keliu.

Septynerius metus teko studijuoti, kol galima buvo baigti visą konservatorijos kursą su visais privalomais ir operos specialybės dalykais. Jos dainavimo profesore Kauno Konservatorijoje buvo V. Grigaitienė, estetikos — prof. B. Sruoga, harmonijos — J. Bendorius, chorvedybos — N. Martinonis, vaidybos — A. Sutkus, sceninės technikos — P. Oleka, operos paruošimo — Talat-Kelpša, plastikos P. Olekienė, teorijos ir fortepijono — V. Žadeika, pedagogikos — p. Ruginis ir kt.

Baigusi Konservatoriją, 1930 m. po konkurso buvo priimta į Valstybinę operą, kurioje dirbo 14 metų, beveik visą

laiką būdama vienintelė kolaratūra ir nešdama visą atsakingą to balso repertuarą, kurį su darė per 20 operų. Per tuos 14 m. E. Kardelienė teko dainuoti per 500 spektaklių: „Traviata“ — Violetos rolė apie 75 kartus, „Žydė“ — Eudokija, „Fra Diavolo“ — Cerlina, „Lakmė“ — Lakmė, „Sevilijos kirpėjas“ — Rozina apie 50 kartų, „Car Saltan“ — Gulbė, „Hofmano pasakos“ — Lėlė, „Marta“ — Marta, „Manon“ — Manon, „Mignon“ — Filina, Romeo ir

Mokslo-technikos naujienos

NAUJAS VAISTAS NUO VĖŽIO LIGOS

Jugoslavijos gydytojas Dr. Durovič, nacių okupacijos laikais emigravęs į Argentiją, vėliau persikėlęs į JAV, paskelbė išradęs naujus vaistus nuo vėžio ligos, kuriuos pavadino Krebiozen'u. Apie šiuos vaistus Illinois universiteto profesorius dr. Ivy gydytojams padarė pranešimą ir 40-čiai gydytojų išdalino daryti bandymus naujųjų vaistų. Kadangi vaistai dar nepakankamai išbandyti, tai nors ir esą gerų apie juos duomenų, tačiau nieko tikra negalima pasakyti, — tai paaiškėsia tikslai po metų laiko. Bet vis dėlto susidomėjimas tais vaistais labai didelis. Dabar vienas gydytojas, kaip tiksliai vėžio ligos specialistas Rio de Janeiro mieste gydomas naujai išrastu Krebioze

nu. Į jį nukreiptas daugelio dėmesys: pasveiks jis nuo Krebiozeno, ar liga susiliks plėtus, ar jo sveikata nepagerės ir jis mirs? Iš to bus sprendžiama apie Krebiozeną.

GREITINA SKRIDIMĄ PER ATLANTĄ. Ligšiol amerikietis Ch. Blair buvo išvystęs skridimą per Atlantą ligi 450 mylių per valandą. Dabar D. Britanijos aviacija nusistatė visi tą greitį padidinti ligi 500 mylių per valandą. Tam tikslui bus panaudoti spausminiai lėktuvai, kurie tokiu būdu 2.000 mylių, kurias sudaro Atlanto plotis, nuskris per 3½ valandų.

GARĄ PERDIRBS Į ELEKTRĄ

Yra žinoma fizikos tiesa, kad vieną energijos rūšį galima pakeisti kita jos rūšimi.

žiausia matomas kito barako galas.

Viršutinės lovos kaimynas sujudėjo ir per lovos brauną persivertęs tarė Eastonui: — Tu, vargšas Pommia, baro patranautojau, ką tu gali tai tik riogstoti šioje skylėje išti somis dienomis ir naktimis. Jei tu negausi laiško, reiškia visi tave bus pamiršę, o jei ir gausi pasirodys, kad jie džiaugiasi gyvenimu ir dar tave prisimena.

— Dėkoju už dėmesį, drauge australiet, — kietai atsakė Eastonas. — Tavegi niekas nekalbino, o į kitų reikalus patarčiau nesikišti. . .

— Būkime draugais, dėde. Nekalbėk tokiu tonu ir savo kaimyną. Dėl to aš galiu dar apsisiverkti. Visa, ką aš iš tavęs girdžiu, tai tik skundai ir aimanimai. Kada tu tik gauni laišką, visuomet esi gailūs ir užsispyręs. Matyti, tavo žmona neturi laiko tau nieko šiltesnio parašyti. Na, pažūrėk, dabar ji mane.

— Jei tu nieko prieš, aš nevykdysiu tavo pageidavimo, — atsakė Eastonas.

Morley, Connors, Anderson

valstybė — Rygoje, Taline, kitomis progomis Romoje, Kaukaze ir tt. Jau dirbdama operoje, ji kelias vasaras atostogas išvažiudavo specializuotis pas Romos konservatorijos profesorę p. Ghibaudą.

Tremtyje ji buvo kviečiama Freiburgo operos, net pakartotinai, bet ji pasiryžo dirbti Lieuvių Tremtinių Operoje ir čia, jai dalyvaujant, buvo pastatyta op. „Sevilijos Kirpėjas“, kuris įvairiuose Vokietijos miestuose turėjo 13 spektaklių.

Dabar Japonijos inžinieriai pastatė elektros fabrikus, kuriuose elektra bus gaminama garu, gaunamu iš žemės gelmių. Japonijoje yr rasti po žeme garo rezervuarai. Iš jų garas bus imamas naujojo elektros fabriko turbinoms sukurti ir elektrai gaminti.

Japonijos inžinieriai apskaičiavo, kad tokiu būdu elektros gamyba atsieis tikslai apie pusę to, kas kainuoja gaminant elektrą vandens srovės pagalba, nors ir vandens jėgos panaudojimas yra palyginti pigus.

DIDŽIAUSIS ŽEMĖS DREBĖJIMŲ SKAIČIUS

Amerikos seismografinės stotys nustatė, kad 1950 metais buvo 796 žemės drebėjimai. Tokio skaičiaus — žemės drebėjimų nebuvo jau nuo 1906 metų, kada jie sugriovė San Francisco miestą.

Elzbieta Kardelienė operoje „Hofmano pasakos“ Lėlės rolėje. Tai viena iš pirmųjų operų, kurioje ji 1930 metais dalyvavo. Ši nuotrauka rasta Kanadoje pas poniją Frenzeliene, Oakvilleje.

Tremtyje, Vokietijos miestuose ji turėjo apie 100 koncertų. Atvykus į Kanadą, ji dalyvauja koncertuose — Montrealy, Toronto, Hamiltone, Norandoye, Winnipege, Cadillace, Timminse, gieda bažnyčiose ir mokina giedoti ir skambinti jaunimą.

Jai teko dalyvauti atskirų žymiųjų mūsų kompozitorių kūrybos minėjime: K. V. Banaicio, A. Kačanausko, J. Nabazo, N. Martinio, E. Laumenskienės; taipgi daug dainuoti jaunimui, ypač studentų, už ką Vytauto Didžiojo Universiteto choras ją yra išrinkęs Garbės nare greta V. Grigaitienės, V. Jonuškaitės ir K. Petrausko.

Kelis kartus jau buvo kviečiama koncertuoti į JAV, bet tikslai pirmą kartą, į „Naujųjų“ jubiliejų, JAV konsulatą leido išvažiuoti.

Tokie yra, trumpai konstatuojant, jos tūli gyvenimo ir meninio darbo faktai. (J.)

Pastaba: Sukaktuvėms paminėti E. Kardelienė ruošia didelį koncertą, kuris, dalyvaujant Dramos akt. B. Pūkelevičiui ir pianistui K. Smilgevičiui, įvyks balandžio 21 d., 7 val. v. St. Stanislas salėje: 1371 Laurier East, (netoli nuo Plateau salės).

Elzbieta Kardelienė Rossini operoje „Sevilijos kirpėjas“, Rozinos rolėje. Ši komiška opera Lietuvoje buvo labai mėgiama ir E. Kardelienė toje operoje Rozinos rolę teko pildyti daugiau kaip 50 kartų, nors daugiausia, apie 75 kartus, teko dalyvauti Verdi operoje „Traviata“, Violetos rolėje. „Traviata“ yra pirmoji nepriklausomos Lietuvos lietuviškai pastatyta opera, ir todėl Naujųjų Metų išvakarėse, gruodžio 31 d. kasmet yra statoma. „Traviata“ pastatyta 1921 m. gruodžio 31 d., todėl šiemet gruodžio 31 d. Lietuvos operai sueina lygiai 30 metų.

J. H. Harris

Laiškas

Kanados žurnalas „Maclean's“, išeinantis Toronte, paskelbė konkursą apysakai parašyti. Šalia to davė pagrindinę idėją apie laišką. Pagal tai turėjo būti vaizduojamas nusivylęs asmuo, kuris negaudamas per laikus laiško, nuperka jį iš kito su visomis teisėmis ir galimomis paslaptimis.

Susidomėjimas konkursu buvo nemažas, nes iki paskutinės termino dienos buvo gauta 1530 rankraščių. Juose buvo aprašomos įvairiausios vietovės ir aplinkybės. Nors turinys turėjo tą pačią mintį, bet veiksmai vyko tarp kino artistų, penktosios kolonos darbuotojų, laikraščių leidėjų, miško kirtėjų ir daug kt. Tarp kita ko buvo liečiamos tabako plantacijos, jūrų švyturiai, uakso kasyklos, kalnų prarajos, vaismedžių ūkiai ir laivai jūroje. Vieni aprašymai turėjo linksmesnes scenas, kiti vaizdavo žudynes, o vienas personažas, kuris pardavęs savąjį laišką, nepaprastu smalsumu vedamas, užmušė pirkeją ir kruvinomis rankomis atidavęs voką rado penktąjį Dievo įsakymą: Nežudyk!

Pirmąją premiją ir \$ 1000 laimėjo torontietis J. H. Harris. Pereito karo metu jis kaip lakūnas dalyvavo anglų aviacijoje. Bombarduojant Hamburgą, jo lėktuvas buvo pašautas ir priverstas nusileisti. To pasėkoje jam kurį laiką teko pabūti vokiečių nelaisvėje. Čia tą apysaką ir perspausdiname.

Vert.

Gandas apie puskarininkį, į vadovybės būstinę, žaibo grei su trimis maišais laišku, įėjusį tumu pasklido po visą belais-ir tabako dūmų šydas, būtų gra

vių stovyklą. Mažasis Connors, kaip paprastai, buvo pirmasis atnešęs šią žinią į didžiulio plytų barako užkampį, kuris kartu su kitais 12 karo belaisvių valgė, miegojo ir bent kuokitu stengėsi pajavairinti nuobodžiąsias dienas.

— Tikriausias dalykas, — plepėjo jis, — Ancher pats jį matė. Tūkstančių, tūkstančių laišku.

Easton, alkūne pasirėmęs savo guolyje ir bandęs kažką skaityti, tarė:

— Laiškų patikrinimas greičiausiai užtruks apie tris dienas. Tuomet gavusis tikriausias ras siuvėjo kvitus arba neapsakomus skundus, kaip sunku išsiversti dėl sumažintų normų.

Daugiau savo nuomonės neišreiškė niekas, tik nusivylę vyrų žvilgsniai klaidžiojo po nediduką kampa, kuris nuo likusio barako buvo atitvertas dviem dvianukštomis lovom. Tie, lovas atstoja guoliai, sudarė tartum sieną, per kurią aiškiai buvo matomi gretimos pertvaros vyrai, girdėjosi jų pokalbiai ir jei ne nuolatinio tvaiko

ir kiti vyrai rinkosi arčiau besikalbančiųjų.

— Aš norėčiau pasakyti bravo mano kaimynui Eastonui, — tęsė toliau australietis var-das Gregg, — tavo sąmojai šį rytą tikrai puikūs. Dabar paklausyk manęs valandėlę: aš turėdamas 26 metus jau esu kariavęs dvejus metus ir per tą laiką negavau jokio laiško, išskyrus vienintelę Gievės sąskaitą. Aš neturiu nei mamos, nei tėčio, kitaip tariant esu neturtingas našlaitis. Net tetos ar dėdės aš neturiu. Visoms gražuolėms, kurias esu kada nors sutikęs, prisistatau pirma pasitaikiusia pavarde, tą darau iš dalies dėl savo asmeniško saugumo. Gal todėl manęs niekas nemylti ir neparaso menkiausio laiškučio. Todėl, mantant tave su tuzinu laišku, man belieka tik rangytis į savo uolą ir bliauti ištisą pašto gavimo dieną.

— Jei tu taip blogai jautiesi, Digger, — įsiterpė Morley, — aš turiu linksną mažytę pu seserę, kuri galėtų tau parašyti. . .

— Nustok, Morley, — užprotestavo Gregg. — Tavo pa

siūlymas mane dar blogiau nu-teikia. Geriau togu tavo seserėčia lieka skaisti ir toliau. Nenorėk jos suteršti supažindindamas su manimi. Aš gi kurį laiką praleidau Habbaniyah, savaitgaliais esu buvęs Bagdade ir net Port Saide. Geriau aš kreipsiuosi į Eastoną, — tik jis galės man pagelbėti. Kaip, drauguži, ar galėtum par-duoti savo sekantį paštą už vieną Kanados Raudonojo Kryžiaus pakietuką?

— Nebūk juokingas, — pik-tai atsakė Eastonas. — Argi tu mane puspročiu laikai, kad leisčiau savo žmonos laiškus skai-tyti.

— O, Easton, — suaimana-vo Gregg, — kaip tu gali sa-kyti tokius žodžius. Aš gi ne-noriu tavo žmonos laišku. Ta mergaitė, manau, jaučia vokie-čiams begalinį dėkingumą, kad jie tave čia laiko. Tu par-duosi kitus laiškus, kurie bus iš tavo tetos ar pan. Už juos aš tau duosiu pusę pakietuko.

— Eastonas išsivėpė, gud-riai pamerkė akį (kas aplink stovintiems savotiškai patiko) ir tarė:

— Gerai, aš sutinku. Duo-si visą pakietuką.

Andre GIDE 1869-1951

RAŠO DR. G. I. ŽIDONYTĖ.

Vienas po kito žymieji moderninės prancūzų literatūros atstovai apleidžia šią žemę. Štai, tarp kitų prancūzai jau nebeturi Marcel Proust'o, Giraudoux, Paul Valery, pereitą mėnesį neteko Andre Gide'o — asmenybių, kurios buvo išskėlusios prancūzų kūrybinį žodį ir iki šiol nepasiekėtas intelektualinio pajėgumo aukštumas. Apgailėstaudami kūrėjų netekimą galime tik pasiguosti, kad jų paliktos mintys ir idėjos, jei didžios, Maironio žodžiais betariant, nemiršta kaip žmonės...

A. Gide sulaukė 82 metų amžiaus. Jau senokai jis rašė, pav., savo *Dienorašty* (*Journal* 1939 — 1942), kad gyvenimas jam jau nusibodęs. Tiesa, kad rašytojas jį buvo gana pilnutinai pažinęs, ragavęs jo saldžių ir karčių vaisių, atlikęs savo uždavinį, — ir pelnytai troško ramybės. Ramybę jis matė grįžime į žemę, gamtą, visatą, kurią jis nepaprastai mylėjo.

Trumpai pažvelkime A. Gide gyvenimą ir kūrybą. Rašytojas gimė 1869 metais protestonų šeimoje. Tėvas pietietis prancūzas, motina Normanė. Abiejų tėvų provincijos, kaip vėliau pats rašytojas tvirtino, rado savo atžaloje — A. Gide — savotišką karo ar dar nios draugystės lauką, kur sprendėsi jo paveldėjimų konfliktai bei problemos. Abi tėvų šeimos, ypač motinos, buvo nepaprasto religingumo, puritoniškos. Tėvui mirus, kai A. Gide buvo vos 11 metų, jauną Andre'ą auklėjo trys moterys: motina, teta ir sena šeimos draugė panelė Šakleton. Šioj grietų, šykščių ir pamaldžių moterų draugijoj gyvenimas slinko religiška buržuazijė dvasioj, kur papročių, tradicijų, „taip reikia“, buvo laikomasi ypatingu griežtumu. Kasdieninė šeimos duona — Evangelija, kurią Gide išmokėta kone mintinai. Tačiau vaikui tvanku ankstam šeimos rately. Jis jaučiasi suvaržytas ne tik dvasiškai, bet ir fiziškai. Krakmolyti marškiniai, ankštos kelnaitės, dryžuotos kojaitės. Visą tą uniformą vėliau jis prisimins su pasibaisėjimu. Ir teisingai pastebi Fernandez, sakydamas, kad Gide'ui neužteks viso gyvenimo atsidžiaugti palaidais patogiais drabužiais; tą pačią suvaržymų neapykantą galima jausti ir Gide'o santykių su aplinka, taisyklėmis, konvencijomis, ribotumais, varžančiais jo dvasią (Fernandez: *A. Gide*, Correa, 1929).

Jaunuolis Gide nedrąsus, net bailus, dažnai kenčias neruotumo priepuolius. Nepaprastai mėgsta gamtos mokslus ir muziką. Pats įsitaisto mažą laboratoriją. Mėgsta vaikštynes gamtoj, kur aištingai seka vabalų, vabzdžių ir kitų gyvių gyvenimą. Gavęs tvirtą

religinį auklėjimą, jis jaučiasi giliai tikis. Tačiau iš antros pusės jis jaučia protestą prieš iš kalno nustatytas gyvenimo formules, trokšta išsilaisvinimo. Kartu junta bundančius sensualinius instinktus, kuriuos stengiasi užslopinti. Maištingųjų ir nuolankiųjų jaunų mišinio dvasioj, jau baigęs gimnaziją, jis pradeda savo literatūrinę karjerą. Parašo pirmą savo kūrinį: *Andre Walter sąsiuviniai* (*Les Cahiers d'Andre Walter*, 1891). Šie sąsiuviniai A. Gide'o kūrybai turi tokią vertę kaip *Jaunojo Wertherio Kančios* Goethe. Juose jaučia ma grynai krikščioniška itaka, kovą tarp gėrio ir blogio, jaunuolio dvasios pokalbiai su Klasingu. A. Gide herojus, atstovaujantis patį rašytoją, pergyvena krizę: jis neapsisprendžia, kuria kryptimi pasukti. Ar leisti triumfuoti imsi tiktams, ar prievarta, iš nuodėmės baimės, save parklupdyti.

Maždaug tuo pat metu Gide įsimyli savo pusseserę, kuri jo meilei lieka abejinga. Nusivylime, bet, vos pakilęs iš sunkios ligos, Gide vyksta po šio ir šiaurės Afriką. Ten tikisi atgauti dvasinę pusiausvyrą, geriau pažinti save, apsispręsti... Ir iš tikro, jo gyvenimui ši kelionė turi nepaprastus reikšmės. „Man atrodė, kad pirmą sykį aš gyvenau, kad aš išėjau iš mirties šešėlių slėnio, kad aš užmigau tikram gyvenimui. Taip, aš pradėjau naują egzistenciją, pilną drąsumo ir atsipalaidavimo... Aš girdėjau, aš mačiau, aš kvėpavau, kaip niekad iki tol, ir kaip garsai, kvapai, spalvos manėje gausiai jungėsi, aš jaučiau savo širdį, raudančią iš dkingumo, tirpstant nežinomo Apolono garbinime...“ „Taip aš įžengiau aplietu ašaromis veidu į žavingąjį pasaulį, pilną džiaugsmingo juoko ir keistumo“ (A. Gide. *Pretextas*). Būsimas *Immoraliste* autorius jaučiasi tartum Edene, kur visos pasaulio gėrybės ir turtumai jo. Kodėl jų atsisakyti? Entuzijastingai jis dalyvauna džiaugsmingame gamtos spektaklyje. Jo *Žemės Vaisiai* (*Nouritures Terrestres*, 1897), vienas iš šio rašytojo kūrybos šedevrų, parašytas jo krizės nu galėjimo metu, Afriką, byloja naująsias poeto pažintis ir žmogų, pasaulį. Niekad prie nieko nesustoti, su nieku nesuisti, eiti nuo patyrimo prie patyrimo, įieškoti ne laimės, o malonumų, ne simpatijos, o meilės, intensyvių ir vis naujų buitės, savo amžinuoju užsėdęmu klaidžiojanti po įvairiausias galimybes, — tokios yra *Žemės Vaisių* gairės. Veikla parašytas be galo gražioj poetinėj formoj, diktutas aiškaus lyrinio užsidegimo, išraizgytas giesmėmis, himnais, veršetais, pasakojimais. Šiame vei

ties atgabendį reikėjo ir trijų didžiulių arklinių vežimų. Tai buvo pirmas pakietukų siuntis nys po keletos savaitių, kai belaisviai buvo apgyvendinti nuo šalioje, vokiečių okupuotoje Lenkijoje įrengtoje stovykloje.

Po įkūrėjusio bulvių, kopūstų ir kraujinio pudingo davinio, vyrai stovėdami eilėje prie lauktųjų siuntinių planavo darysą pulkiausius patiekalus iš jautienos, džiovintų slyvų ir kt. skanėsių. Pakietuke buvusios konservuoto misto skardinės dėžutės buvo perduriamos, kad belaisviai nesudarinėtų atsargų, kas pasunkintų aplinkybės pabėgimo atvejui. Bet nežiūrint to, prieš vakarą, krapnojant lediniam vasaros lietui, belaisviai patenkinti skubėjo į savo barakus prie krūtinės stipriai spausdami vertingąsias dovanas.

Daugelyje stovyklos vietų belaisviai rinkosi krūvon ir gautąjį maistą dalinosi bendrai. Kitur, kur buvo sunkesnio su gyvenimo asmenų, vyrai spietėsi mažesniais būreliais ar net kiekvienas atskirai tvarkėsi su savo nuosavybe.

kale pradeda ryškėti svarbiausios Gide idėjos, kurios bus būdingos visai tolimesnei jo kūrybai — tai yra ramybės ir saugumo vengimas, žmogaus „pats sau“ iškėlimas, vengimas ryšių, nuolatinis jėškojimas, laukimas to, kas dar gali įvykti. Tačiau labai įsidėmėti na, kad Gide, nors ir mokydamas Nathaniel, siūlo jam neklausyti mokytojo, mest jo knygą, netikėt nieku, bet pačiam susidaryti sau kelius, susirasti savo tiečą. Toks Gide liks visą gyvenimą. Aukščiausia vertybė jam yra paties žmogaus nerimas, nuolatinis jo kintimas, dvasinis lankstumas. A. Gide vienos doktrinos nesukūrė. Klysta tie, kurie mano, kad jis buvo jausinės egoistinės doktrinos apologetikas. Gide iškėlė žmogaus individualybę tik tam, kad kiekvienam momente, įvairiais būdais, visomis priemonėmis siektų įvairiaspalvės objektyvios tiesos. Todėl Gide yra nepaprastai savotiška, neapibrėžiama asmenybė. Viena veikle jis toks, kitur jau priešingas. Kiek viename jis tartum save kritikuoja. Jis nenorėjo užsidaryti vienos etikos ar estetikos standarte, ir viena jo knyga kitai nėra modelis. Jo galimūmai neišsenkami.

KULTŪRINĖ KRONIKA

PASKIRTA PIRMOJI LIETUVIŲ RASYTOJŲ DRAUGIJOS PREMIJA

Literatūros kūrybai pagyventi jau nepriklausomoje Lietuvoje visą eilę metų buvo skiriama Švietimo Ministerijos, leidyklų ir organizacijų literatūros premijos. Šita tradicija buvo pratęsta ir tremtyje. Lietuvių Rašytojų Draugija ją atgaivino ir Amerikoje.

1951 m. balandžio 1 d. Brooklyne susirinko Lietuvių Rašytojų Draugijos grožinės literatūros premijai skirti jū komisija: St. Santvaras, A. Rimydis, Stp. Zobarskas, P. Jurkus ir V. Maciūnui neatvykus, Pr. Naujokaitis.

Komisija, peržiūrėjusi 1949 — 1950 metų išleistąsias grožinės literatūros knygas, kurių buvo 20, Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją 500 dolerių paskyrė rašytojui Antanui Vaičiūlaičiui už jo „Italijos vaizdus“, tuo pačiu atžymėdama ir visą jo baletistinę kūrybą.

Reikia pastebėti, kad jū komisija, svarstydamą 1949 — 1950 m. išleistąsias knygas, priėjo išvadoms, jog V. Krėvės „Dangaus ir žemės sūnius“ yra monumentalus veikalo dalis ir, kaip nebaigti, šiais metais nepremijuotai.

Taip pat jū komisija vertingų poezijos veikalų rado ir Henriko Radausko „Strėlė danguje“.

Jū komisija, paskyrusi grožinės literatūros premiją, atžymėjo visą Antano Vaičiūlaičio bei letristinę kūrybą, išpuoselėta

Eastonas buvo vienas iš sunkiausių gyvenamųjų būtybių. Jis vienas tvarkėsi su savo davinium. Jis taupė maistą savo spintelėje ir daugelyje atvejų buvo pastebėtas išmetant supelėjusią duoną arba pasenusią jautieną. Jis buvo per daug atsargus suvalgyti viską paskubomis ir per šykštus pasidalinti su kitais. Likusieji šio kampo vyrai grupavosi po tris — keturis ir bendrai ginčydamiesi dalinosi ir valgė gautąjį maistą. Gregg dėl trupinių nenorėjo vaidytis su draugais, todėl jis, kaip Eastonas, tvarkėsi pats vienas.

Grįžęs su pakietuku į baraką, Gregg rado Eastoną jau sėdint ant guolio krašto ir džiaugsmingai spoksantį ir išskleistas gėrybes, svorį vertinantį — pakilojanti atskiras maisto dėžutes. Gregg sustojo valandėlei prie aukštosios krosnies, kuri apšildė šią barako dalį ir iš dalies tarnavo maistui pasigaminanti bei šildyti, ir valandėlei stebėjo sa vo guolio kaimyną. Easton, staiga pajutęs esąs stebimas ir tarsi bijodamas būti apvogtas, dirstelėjo į Gregg ir intensy-

Po jo *Žemės Vaisių*, kurie buvo parašyti simbolistinėj įvasioj ir formoj, Gide kūrybi ai produktyvumą įmanoma su skirstyti į keletą etapų. Pirmasis, iki 1909, kuomet autorius išleidžia *Šiauras Duris* (*La Porte Etroite*), gana mistišką asketizmo, pasiaukojimo ir nusivylimo kūrinį. Su šiuo veikalu Gide jau pasireiškia kaip prancūzų literatūros klasikas. Vėliau, nuo 1909 iki 1919 su savo „ciniškiausiais“ *Vatikano Rūsimis* (*Les Caves du Vatican*), *Pastoraline Simfonija* (*La Symphonie Pastorale*) ir kt., Gide pergyvena begalinių prieštaravimų bangą, kur derinasi ir kryžiuojasi kilnūs idealai ir žemi instinktai, asketizmas ir sensualizmas. Gide šias dvi žmogaus prigimtis be galo gerai sujungia į vieną... Kas gali būti labiau prieštaraujantis kaip Alissos (iš *La Porte Etroite*) skaistumas su Lafcadio (iš *Les Caves du Vatican*) palaidumu. Bet autorius abu juos idealizuoja, brandina, nes abiejuose randa savo sielos atgarsius. Abiejuose jis taipgi save švelniai ironizuoja, analizuoja, kritikuoja, tačiau nesileidžia veikiamas pašalinių įtakų.

Bus daugiau.

ir puošnų jo kūrybos stilių, iškėlusį liteuvių grožinę prozą ir menines aukštumas, jo gilų ir subtilų įsijautimą į lietuvių būtį ir būdą, jo „Italijos vaizdus“, sukurtus su meninės tiesos pajautimu, sudarančius vieningą ir išbaigtą grožinės literatūros veiklą, kupiną lyrizmo ir humaniško.

Red. pastaba: Jū komisijai prašant, tekstas nė mažiausiai nekeistas.

LIETUVIAI AUSTRALIJOS ŠVENTEJE

Australijos sostinė Canbera sausio 20—27 dienomis minėjo 51 Bendruomenės šventę, kurios programos vykdytojais pasikvietė naujuosius australiečius, o j tupe ir lietuvius.

Šiuos atstovavo Sydnejaus tautinių šokių grupė. Visi naujieji australiečiai — muzikai, dainininkai, chorai, šokėjai ir tt., dalyvavo keliuose koncertuose, kurių paskutinis buvo skirtas plačiajai miesto visuomenei ir vyko prie parlamento rūmų lauke. Koncerto pasiklausyti ir pasižiūrėti susirinko per 6 tūkstančiai publikos.

Dailininkas Kazimieras Žoromskis seneniai Čikagone atvyko iš Bogotos, Kolumbijos valstybės. Čikagoje mano ir apsigyventi.

Išraiškos šokio šokėjos L. Grigaliūnaitė ir A. Valeišai tē Čikagoje atidarė ritminės gimnastikos ir modernaus šokio studiją.

viai linkterėjo pasiglemždamas pakietuką po savi.

— O mano priešingai draugas! Jau ir tu pasiėmė savo dovaną. Tebesi dar toje pat nuotaikoje, kad galėtumei atiduoti savo pakietuką už mano žmonos laiškus, kuriuos ryt gausiu?

Gregg valandėlei žiūrėjo į jį. Mažyčiai juodi ūseliai tartum paryškino jo aštrių veido bruožų išsitempimą, o akys buvo visai šviesios.

— Reiškia tu sutinki? — paklausė Gregg.

— Aš tik priimu tavo pasiūlymą, — atsakė Easton.

— Puiku, — tarė Gregg, — tuomet mes keičiame.

Eastonas visai komerciškai nusiteikęs paklausė:

— Kaip mes pasidalysime?

— Tu padalink, o aš pasirinksiu savąją pusę.

— Ne. Tu padalink, o aš pasirinksiu, — kiek pagalvojęs pasakė Eastonas.

Linksmas būdo Gregg, nieko nelaukdamas išvertė visą pakietuko turinį ant stalo ir ėmė skirstyti: vienon pusėn jautienos skardinę, kiton kumpi, čia padėjo pieno miltelius, ten pastūmė sviestą.

Apie modernią metalurgiją

INŽ. J. BULOTA.

Tektų dabar paklausti, kuriems galams tie pasakiški gamybos greičiai, jei taip tobuli ir vis tobulinami fabrikiacijos būdai, tie tūkstančiai kilometrų per dieną pagamintų konservų dėžutės skirtų aluminijaus lapų, — kas gi pagaliau tas dėžutes išvalgys?

Čia aš siūlyčiau pasiskaityti nors santrauką iš William Vogt knygos *La Faim du Monde* — Pasaulio alkis, sukėlusios USA sensaciją — aprašytus Selection Avril 1949.

William Vogt neginčijamais moksliniais ir praktiniais duomenimis įrodo, kad didžiausia nesamone ir mūsų nelaimė tai neribotas žmonių ir dar negirdėtojų proporcijų dauginimasis ant žemės rutulio. Antra — tai žemės perdėtas ir netvarkingas išnaudojimas, kurios našumas milžiniškai žingsnis krinta ir veda mus į pasaulinį badą. Pav. 400 milijonų indų badauja — prieš 10 metų amžiaus 45% gimusių indų miršta daugiausia dėl badavimo. 500 milijonų kiniečių su mažai išimtimi vargiai prisimena bent vieną dieną, kurią jis būtų sočiai pavalgęs.

USA dar taip neseniai tebuvis su 100 milijonų gyventojų, šiandien po 25 metų jau priskaito 150 milijonų, o jos žemės našumas krito daugiau kaip tris kartus ir vis tebekrinta, ji nustoja kasdien 120 ha dirbamios žemės.

Europa tiek išsižudžiusi per šį karą nežiūrint sovietų katorgų šurkštumo — deportacijų nei Hitlerio krematoriumų, nei anglo saksų bombardavimų, per tą laiką padidėjo 11 milijonų žmonių. Apie 1975 metų Vakarų Europa vietoj 1935 turėtų 370 milijonų, priaugs į 450 milijonų gyventojų ir tegalės iš savo žemės tepagaminti vieną trečiąją dalį reikalingo maisto ir bus pavojingesnė, negu visos USA atominės bombos.

Nuo 1600 iki 1867 metų Japonij osigimiai ir mirimai stabilizavosi ir ji turėjo 26 milijonus gyventojų. Bet dėka Amerikos medicinos ir industrinio progreso įnešamo nuo to 1867. 1950 m. Japonijoj bus 79 milijonai gyventojų su 8 arais (vietoj reikalingų 30) dirbamios žemės kiekvienam, — taigi žmonės tegalės kovoti su badu — jei ji negaus maisto iš kitų kontinentų. Visos Pietų Amerikos šalys, išskyrus gal porą, yra perpildytos žmonėmis ir jų milžiniški žemės plotai yra visiems laikams nenaudingi, o naudojami plonia yra sparciais žingsniais naikinami — miškai nyksta, vanduo mažėja, tas gyvybės Humas apleidžia arimąją žemę palikdamas ją mirusiai, nebegyvy. Milžiniški Sovietų plotai yra perdėtai įvertinami, nes šiaurė beveik

keturi penktadaliai visos Sovietų Rusijos yra nedaugiau naudinga kaip tik pasididžiavimai, o Europos aruodas — Ukraina yra perpildyta ir jos žemės našumas taip pat sparčiais žingsniais mažėja — Humas išmmiršta, visas žemės rutulys, neseniai maitinęs apie 1 milijardą žmonių, dar mūsų atsiminime tepriskaičius nepilnus 2 milijardus, šiandien jau priskaito per 2 milijardus 250 milijonų žmonių ir po kelių kokių metų, jei nebus griebiamsi priemonių, priskaitys bebadaujančių 2,5 milijonų žmonių. O jeigu Europiečiai ir ypač anglosaksai atiduotų nors dalį medicinos specialistų ir vaisių kiniečių ir indų tautai, tai žemė per keliolika metų priskaitytų per 3 milijardus žmonių. Nekalbėsiu čia apie silpnas priemones prieš šį siaubą, kaip pav., vietoj duodamų premijų už vaikus, o priešingai proporcingai didėjančią mokėti už kiekvieną sekantį vaiką, bet tesuminėsiu jau pasireiškiančius prieš šį siaubą vaistus.

Mes dar prisimename modernią ir kaip pasirodo pagerbtiną vokiečių posakį „Zwei Kinder system“ tik nemokša ir tuščia galvis Hitleris suvedžiojo vokiečių tautą į per nepilnus dešimtį metų ją taip padaugino, kad vėliau reikėjo „Lebens raum“, o paskui karas, badas ir pagaliau to pasėkoj net mūsų tėvynės netekimas ir mirtis.

Japonijos parlamentas retifi kavo įstatymą, leidžiantį gydytojams išprovokuoti „l'avortement“ pas japonės dėl sanitarijų ir ekonominių sumetimų, bei kad sumažintų žmonių daugėjimą, kuris dabar Japonijoj priauga 1.700.000 individų per metus.

Daktaras Shozo Todo, rprof. Tokio universiteto, pasiūlė drastiškai japonų šeimoms turėti daugiau kaip du vaikus per ateinančius 20 metų.

Birmingham'o vyskupas dr. Barnes pareiškė, kad žmonija turinti suprasti, jog dabartinė pasaulio ekonominė padėtyje didelės šeimos esančios sa vimeilės forma. Anot jo, per didelės gyventojų perteklius ir badmiriavimas sudaro didesnių pavojų, negu rasizmas ir karas, atseit — jis taip pat kviečia anglus susiprasti ir sumažinti bei reguliuoti gimimų skaičių.

Reik manyti, kad baltosios rasės tautos ilgai dar gražiai kalbės ir skatins kitas rases prie gimimo reguliavimo bei mažinimo ar tai mediciniškomis ar bado priemonėmis, kai tuo tarpu pačios slaptai ar viešai draus „anortiment“ ir skatins prie „File Kinder sistem“.

(Bus daugiau).

jas Australijoje, jis nemažai uždirbdavo, bet beveik viską ir pravalgydavo. Patekęs nelaisvėn, jis liko toks pat. Kiek jis gaudavo, visuomet valgydavo iki soties pakol nieko nelikdavo. Tuomet jis patenkintas badaudavo sakydamas, kad jis esąs vargšas tik pusiau tiek, kiek taupantieji maistą ir nedavalgantieji visą laiką.

Dabar, šalia keptuvėje gausiai pripjaustytos jautienos, jis pastatė ugnį skardinė su bulvėmis. Tuoj pat pastebėjo ir jį nustebinusį dalyką: Eastonas irgi rengėsi puotauti.

— Nepersistenk, — jis pasakė, — pirmiau, kaip žinai, turėtumei patenkintas būti.

— Vistiek aš turiu pusę pakietuko daugiau kaip kiti. Kodėl man nepasmaguriuoti, — Atsakė Eastonas.

Ir jis smaguriavo: valgė kumpį, bulves, kaliaropę, biskvitius su sviestu ir marmeladu, trintas slyvas su pieno miltelių padažu, sutvarkė visą šokolado plytelę ir užsigėrė dviem puodukais gerai užsaldintos kavos.

Pabaiga sekančiame n-ryje.

DEL DELEGATŪROS PAAIŠKINIMO

(Atkelta iš 4 psl.)

bui formaliai galės įsijungti ir ABN skyrius (kai toks su-siorganizuos) ir LAS ir Dele-gatūros ir Bendruomenės Kom-itetai ir United Canadian Committee, jeigu jis dar to-liau pasiliks veikti. Visiems užteks darbo ir niekas nebetu-rės bijoti, kad vieni nuo kitų priklausytų. Delegatūra ta-me pačiame „paaiškinime“ be-reikalingus šešėlius meta LO-K-ui, kad jame „kai kurios po-litinės organizacijos, matyti, no-rėdamos šią kovos organizaci-ją paimti į savo partinę įtaką, pareikalavo, kad ABN priklaus-ytų nuo LOK-o“.

Ir čia nesąmonė! Ar tai nu-sižengimas, jeigu visas LOK nori būti toji kovos organizaci-jia (faktinai taip ir yra, ir LOK Toronto tą kovos darbą dirbo prieš Delegatūros užgi-mimą), ar tai būtų tautinių in-teresus išdavimas, jeigu visi lie-tuviai patrijotai per savo bend-rą komitetą nori siekti ti pa-čių idealų, kokių, kad siekia ABN. Jeigu jau maža grupė ar atskiri asmenys (kalbu apie Toronto) nori tą organizuotą veiklą monopolizuoti, tai jau tikrai didesnis pagrindas yra juos pačius tuom įtarti. Prisi-minkime, kad LOK-ke kaip tik daug nepolitinių organizaci-jų dalyvauja: skautai, pašal-pinės ir tp. Protinga Delega-tūra ar delegatas, kaip tik ga-lėtų džiaugtis, įstengdamas vi-są lietuvišką visuomenę, o ne tik jos dalį turėti. Toks De-leгатūros išvedžiojimas ir nu-sistatymas yra tik neatsakin-gas meškos patarnavimas, ver-tingai institucijai ir visai an-tikomunistinei akcijai.

Nemanau, kad LOK-as ar kas kitas stengtųsi paversti ko-kios nors organizacijos veiki-mą. Svarbu tik kad šioji pas-kutinioji arba koks nors as-muo nepasisautų pretenduoti atstovauti visos Kanados te-ritorijos lietuvių ir jų vardu reikalbėti, kai yra jau, kaip kad buvo minėta, net keletas centrinių insitucijų, kurios tą vienius atatininkamu s asmenis. Darbo visoms organiza-cijoms ir asmenims netruko ir norėtų pasisavinti?... Taip, kad dabar tam svarbiam dar-

kimą derinti ir vieni kitiems padėti.

Lietuvių ABN Kanados Te-ritorinė Delegatūra giriasi, kad ne LOK, o ji „yra pravedusi masines antikomunistines de-monstracijas“, kad „ABN lai-kinajam komitetui ruošiant de-monstracijas Toronto mieste, iš eilės jau net į trečią posėdį, Lietuvių ABN Kanados Teri-torinės Delegatūros (ar jau buvo įsisteigusi? J. K.) nuta-rimu, buvo pakviestas ir p. J. Kaškelis, kaip asmuo, bet ne kaip LOK-o atstovas“. Nei-man, nei LOK-ui, nei kam ki-tam nėra žinoma, kad Delega-tūra būtų ką tai panašus kada nors ir kur nors surengusi. Jeigu jau yra buvę Toronto tos demonstracijos, tai tik LOK-o ar United Canadian Commit-tee suorganizuotos. O kiek tu letikslų posėdžių, savotiškų „fiktyvų“ buvo daryta ir ko-kius jie nežinomus niekam rez-ultatus davė, jau paaškęjo iš ankstyvesnių faktų nušvieti-mo.

Atrodo, kad Lietuvių ABN Kanados Teritorinė Delegatū-ra (to „paaiškinimo“ autorius) yra sinonimas vieno asmens. Todėl, kad toji pati Delegatū-ra taip pat paaiškina, kad ne „LAS pastatė Bendr. Komite-tą prieš labai terminuotą už-davinį vienos dienos tarpe pa-siūsti LOK-o atstovus į LAS posėdį... o, girdi, tą raštą pa-rašė Lietuvių ABN Kanados Teritorinė Delegatūra, kad Komitetas parinktų 2 narius (Kodėl tik du? Kodėl ne vi-sus? Ar LOK mažiau nusima-no ką parinkti už kokią nors „neklaidingą“ Delegatūrą? O, be to jog yra vyriausias LOK visai Kanadai. J. K.) į sudaromą (mano pabrūkta) Lietuvių ABN Kanados Teri-torinę Delegatūrą... O, Viešpatie! Tokią veltynę ga-li tik vienas asmuo, panaudo-jęs Delegatūros iškaibą, pada-ryti. Ir tikrai taip yra: nes Delegatūra paaiškina, kad De-legatūra rašė LOK-ui tą raštą sudarymui Delegatūrą. O tą raštą rašė p. Jakubickas. Išėina, kad p. Jakubickas ir yra „Delegatūra“. Jeigu jau būtų šiuo atveju Delegatūra institucija ar kolektyvas, o ne vieno asmens, sinonimas, tai nebūtų tas kolektyvas ra-dęs reikalinga, dėl kažkokios koks asmuo ar grupė visos

korespondencijos tiek daug tokių niekų prirašyti tame va-dinamame „paaiškinime“. Tai gi p. Jakubicko, apsiginklavu-sio visokiais įgaliojimais — yra perdrąsus švaistymasis to-kiais rašiniiais ir tokiais pamo-kinimais, kaip kad tame pa-čiame „paaiškinime“ nurody-ta: kaip vesti diskusijas (kad mūsų priešams nebūtų naudin-ga), kurių pats visai neprisilaikė ir neprisilaiko. Taip pat p. Jakubickas turėtų neuž-miršti savo pačios „Delegatū-ros“ patarimo, kad „visais iš-siaiškinimo reikalais su suin-teresuotais asmenimis aiškin-tis asmeniškai ir vengti tokius reikalus kelti spaudoje...“.

Yra naiviai dramatizucias Delegatūros paaiškinimas, kad, girdi, „nei LOK-as, nei vien-as padorus lietuvis negali iš ABN kaip kovos organizaci-jos reikalauti, kad ji viešai skelbtų savo slaptuosius rei-kalus... Neaišku, kokiomis tai neliečiamomis paslaptimis „Delegatūra“ nori apsigaubti? ABN yra viešo pobūdžio orga-nizacija ir ji savo tikslus, už-davinius, veiklą, net savų lei-diniųuose ir biuleteniuose skel-bia. Taip kad, ką gali žinoti, p. Jakubickas ar Delegatūra, tą dar geriau gali žinoti ir ki-tos lietuviškos organizacijos, kurioms rūpi nemažiau lietu-viški reikalai, negu kad Dele-gatūrai. (Aš asmeniškai LOK vadovybe geriau galėčiau pa-sitikėti, negu p. Jakubicku). Jeigu jau ABN turi slaptingu mų savo veiklą, tai tą tvarko ir žino tam tikri centro orga-nai, bet ne Delegatūra. O jei gu jau tokius slaptumus turė-tų ir slaptai čia ką veiktų, tai reikia manyti, kad Kanados įs-tatymo akis vargu ilgai tą tole ruotų.

Kova su mūsų tėvynės prie-šais yra visų lietuvių reikalas. Ji turi būti apgalvota ir sude-rinta vedama, o ne pagal vie-no asmens ar vienos organiza-cijos ambicijas bei monopolis-tinius ir autoritarinius sam-protavimus. Iš netolimos pra-cities mes jau žinome, prie ko tai nebūtų tas kolektyvas ra-dęs reikalinga, kada pasišauna dės reikalinga, dėl kažkokios koks asmuo ar grupė visos

KALENDORIUS

1951

METAMS

3 A L A N D I S

30 d.

1	S	Teodoras, Hugonas,	Dairona, Ringaudas.
2	P	Pranciškus Paul.,	Jagubis.
3	A	Ričardas, Irena,	Putenė, Vytenis.
4	T	Izidorius, Platonas,	Eglė, Vimbaras.
5	K	Vincentas Fer.,	Našlaitė, Rimbaudas.
6	P	Sikstas, Celestinas,	Žvaigždė.
7	S	Hermanas, Epifanija,	Zulėlė.
8	S	Dioniza,	Rūklė, Staigirdas.
9	P	Kleopas,	Dalia, Rasa.
10	A	Ezekielius, Mitilda,	Vilmantė, Klinutė.
11	T	Leonas, Daugaila,	Vykintas, Gėlė.
12	K	Sabas, Julijus,	Jūraitė, Girulis.
13	P	Zenonas, Armenogild.,	Bangpūtys.
14	I	Justinas, Liudvina,	Didutė, Visvaldas.
15	S	Petras Gonz.,	Vilnius, Mažutis.
16	P	Kalikstas, Bernadeta,	Giedrius, Širvydas.
17	A	Arčetas,	Sigitas, Tralias.
18	T	Apolionijus,	Vygaila, Suvartas.
19	K	Leonas P.,	Lazdonė, Nomgaila.
20	P	Marcelinas,	Agnė, Nerganas.
21	S	Anzelmas,	Skalsė, Dargenis.
22	S	Soteris ir Kajus,	Žvaigždė, Visgailis.
23	P	Jurgis, Vaitiekus,	Jūragis, Tolvaiša.
24	A	Fidelis, Melitas,	Gražvydė, Jūragis.
25	T	Možkus Ev.,	Tyvaita, Arėjus.
26	K	Kletas ir Marcelanas,	Vilinė, Kaributas.
27	P	Zita, Aušrelė,	Gotautas, Aušrelė.
28	S	Vitolis, Valerija,	Rimgailė.
29	S	Robertas, Indrė,	Sangaila.
30	P	Kotryna,	Venta, Virbutas.

Mėnulis: Jaunas — 6 d., Priešpilis — 14 d., Pilnatis 21 d.,
Dėlia — 28 d.

Saulė: Balandžio 12 d. teka 5.23, sėsta 6.40; bal. 19 d.
teka 5.10, sėsta 6.49. Balandžio 26 d. teka 4.59, sėsta
6.58, Montrealio laiku.

tautos — visų lietuvių vardu kad tiap bus), bet ne išsauti kalbėti. Delegatūra ir tam gi reakciją ir neskaitytų lietu-mininga turėtų daugiau prisi visų jėgų skaldymą (bent ta-laikyti lietuviškų jėgų sintezą me visų bendram reikale) ir vimo politikos (kas pradžioje taip pat neužiimti savintis ki-Toronte bent ir buvo manyta, tų darbų. J. Kaškelis.

DANUTĖ STRAZDAITĖ

670 Annette St., Toronto, atidare

PETER PAN BEAUTY SHOP

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus Kiekvienu metu (išskyrus sek-madienius) galima susisiekti telefonu: JU 1905.

DEMESIO

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!
Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.

Prekyba ir pataisymai

PETE'S RADIO SERVICE

7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

EXPERT CLEANING & DYEING
SERVICE FOR CLOTHES AND
HOUSE FURNISHINGS OF
ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS
CLEANED

CITY-WIDE PICK-UP
AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

įvairius, kaip voriškus, taip moteriškus drabu-žius. Taip pat išvalome apslautus nuo lietaus Mes valome ir dažome uždedami jiems "Drex" kad neperleis vandens ir duotų gražesnę iš-vaizdą.

Taipgi valome visoklau-sios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields) gardinus lengvus ir sunkius. Sutašome rū-bus (išlirimus), įsiuva-me sagas ir pan. Kiek-vieną orderį paimame iš namų ir pristatome į na-mus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRemote 1135 (galima pašaukti lietuviškai)

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliūnas

J. Matulionis

A. Majauskas

Pasaulio lietuvių karių mėnesinis žurnalas

KARYS

išėina didelio formato, gražiai iliustruotas, duoda daug įdomios medžiagos.

Redaguoja ir leidžia: kpt. S. Urbonas, B. Aušrotas, S. Butkus ir A. Astrauskas.

Prenumerata: metams 4 dol., atskiro nr. kaina 45 ct.

Adresas: Karys, 156 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y., U. S. A.

AUKŠTA KOKYBĖ - ŽEMA KAINA

Siuntiniai į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS PER US PARCEL POST.

Užsakymuose prašoma rašyti aiškiai siuntėjo ir gavėjo vardą, pavardę, adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

Kaina U. S. dol.

5 sv. mlt. p.kavos	Nr. 14 \$ 6.75	5 sv. m. p. kavos	Nr. 18 \$ 9.80
2 sv. m. p. kavos	Nr. 15	5 sv. g. k. taukų	
1/2 sv. kakao		2 sv. šokolado	
1/2 sv. šokolado	\$ 5.20	5 sv. m. p. kavos	Nr. 19
1/4 sv. arbatos		10 sv. cukraus	\$ 9.50
11 oz. kompoto		12 plyt. bulijono	
4 sv. m. p. kavos		3 sv. g. k. taukų	
1 sv. kakao	Nr. 16	(skardinėje)	
1 sv. šokolado		2 sv. m. p. kavos	Nr. 20
1/2 sv. arbatos	\$ 8.90	1 sv. Aliaskos	
22 oz. kompoto		Salmon	\$ 7.15
2 sv. m. p. kavos		1/2 sv. kakao	
1 sv. ryžių	Nr. 17	1/4 sv. arbatos	
4 oz. Salmon		2 sv. m. p. kavos	Nr. 21
4 oz. Tuna		1 „Qua. alyvos	
6 oz. liežuvis	\$ 6.50	„Mazola“	\$ 6.00
1 1/2 oz. j. pipirų		1 sv. saldinių	
4 oz. kokoso		1/2 sv. kakao	
3/4 oz. kardamono		1/4 arbatos	Nr. 22
1 1/2 oz. cinamono		12 sv. gr. k. taukų	\$ 6.00
1 oz. majorano			
1 1/4 oz. paprikos			

Individualūs paketai ruošiami susitarus.
Kava į visus pakietus de-dama po 1 sv. skardinėse.

Pinigai: 100 DM \$ 21.50 į Vakarų Vokietiją. Dėl kitų kraštų prašome atsiklausi kurso.

HONEST AID, REG'D. 456 W. 63rd Street,
CHICAGO 21, ILL. USA.

DOMINION AGENCIES BUREAU

16 Woolworth Bldg.,

PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažista-mų į Canadą, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau il-gas laikas, kaip tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės do-kumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

DAŽYKLA

SAV. JURGIS MERKYS.

251 St. John St. Longueil.

Telefonas: 7578.

Dažo paltus, sukneles, visokius kitus drabužius ir vi-sokias medžiagas.

20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atlie-kamą darbą.

PAPIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

Jei norite pirkti ar parduoti na-mus Verdune, kreipkitės pas lietuvių draugą.

C.E. DUPRAS
SERVICE REALTIES

4336 VERDUN Ave., VERDUN

Tel. YO 0529

Edmond COURCHESNE
Advokatas

CIVILINĖS IR KRIMINALINĖS BYLOS.
10 ST. JAMES ST. W., KAMB. 308
TEL. HA 4607 MONTREAL.

Edouard MONDOR
Notaras

10 ST. JAMES ST. W., KAMB. 308.
TEL. LA 5022 MONTREAL.

MŪSŲ SPORTAS

HAMILTONAS — MONTREALIS

Šių dvejų miestų bendradarbiavime pirmuosius ledus pralaužė LD Teatras Kanadoje, atvykęs pernai metais gas trolių į Hamiltoną.

Matyti, taip likimo buvo lemta, kad hamiltoniečiai atsirevanšiodami už šių svečių agstroles, į didžiausią mūsų koloniją, siunčia Hamiltono LS K „Kovo“ sportininkus, tos gyvenimo srities atstovus, kurių kelias, lygiai kaip ir menininkų Kanadoje nėra rožėmis klotas.

Šių dvejų miestų bendradarbiavime, 28 d., draugiškas krepšinio ir stalo teniso susitikimas kelia didelį susidomėjimą visoje Kanados lietuvių sporto šeimoje, kadangi Montrealio sportininkai po gana ilgos pertraukos, vėl aktyviai pasirodė mūsų sportiniame gyvenime.

Kas turėtų laimėti šias rungtynes — Hamiltonas ar Montrealis, sunku šiuo metu atsakyti. Montrealis, turėdamas „tūzą“ rankose — savo publiką ir pažįstamą aikštę, turi įtų beveik 25% laimėtų rungtynių, kai tuo tarpu svečiai hamiltoniečiai, prieš šį „kozyrį“

pastatys patyrimą, kaip vieno seniausio klubo Kanadoje, lygiai krepšinyje, lygiai stalo tenise.

Taip pat, sprendžiant iš dviejų susitikimų Hamiltono su Toronto ir Montrealio su Toronto, tektų laimėjimą nors ne aukšta pasekme, pripažinti Hamiltono koviečiams, tačiau sakoma, kad kamuolys yra apskritas ir laimė ratu sukasi...

Iš savo pusės, linkime šias rungtynes praveisti draugiškoje nuotaikoje ir tikrai sportinėje dvasioje, idant šių dvejų lietuvių kolonijų užmegsti sporto santykiai rutuliuotųsi visos Kanados lietuvių ateities sporto gerovei. Kbr.

LIETUVIAI SPORTININKAI BRAZILIOJE.

— Antanas Aukštinaitis, per metines krepšinio varžybas surinko 174 taškus ir tapo Brazilijos vice-čempionu. Pirmą vietą Sao Pauloje 175 taškai. — Mečislovas Zapolskis, ta po vice-čempionu kūjo metime Sao Paulo valstybėje, su 43,83. — Petras Genevičius, jau prieš 4 metus laimėjo Sao Pau

lo krepšinio čempiono vardą. Kaip klubo Floresta žaidėjas, jis daug kartų gynė Brazilijos spalvas Argentinoje, Čilėje, Urugvajuje ir Paragvajuje.

— A. Linckis laimėjo pirmą vietą 5.000 metrų bėgime. Tą distanciją sukorė per 20,50 sek.

— Lurackis disko metime Rio de Janeiro laimėjo antrą vietą, 43,91 cm.

— Jonas Girčis, Palmeras futbolo žaidėjas, savo klubą įvedė antron vieton S. Paulo lygoje.

— Ed. Girčis, po 18 metų sporto arenoje, tapo geriausiu bėgiku Lotynų Amerikoje ir užima 4 vietą pasaulyje.

PASAULIO STALO TENISO PIRMENYBES.

Vienoje — Austrijoje prarastas pasaulio stalo teniso pirmenybės, komandose, vyrų grupėje, laimėjo Čekoslovakija, baigėme įveikusi Vengriją pasekme 5 : 4. Moterų komandų meistrė tapo rumunės, įveikdamos austras 3 : 1. Vyrų vienetas — Leach (Anglija) prieš Qudreadi (Ček.), moterų — Rozeanu (Rum.) prieš Farkas (Vengr.), vyrų dvejetas — švedai, prieš gerai pažįstamą lietuviams tremtiniams vokiečių dvejetą — Than, Seifert.

Kalbant apie šias pirmenybes, tektų pasakyti, kad stalo tenisas, šalia krepšinio, N. Lietuvos sporto gyvenime, buvo stipriausia sporto šaka. Lietuviai stalo tenisininkai, pasaulio valstybių tarpe, buvo plačiai žinomi. Dalyvaujant pasaulio pirmenybėse jie užimavo garbingą vietą, pirmame dešimtuose pasaulio valstybių tarpe. Paskutinėse, prieš karą, pasaulio pirmenybėse, lietuviai atiteko 6-toji vieta.

Koks buvo š. m. pirmenybių lygis? Pavyzdžiui paimsime vokiečių stalo tenisininkus — Mauritz'a, Thomą ir Seifertą, kurie atstovavo Vokietijai šiose pirmenybėse, pralaimėdami vi cemeisteriui Vengrijai 5 : 1 ir laimėdami prieš Austriją — 5 : 2.

Lietuviai tremtiniai su tais pačiais vokiečiais, yra susitikę 3 kartus, vienas rungtynes pralaimėjo ir dvejus laimėjo (paskutinį kartą 1947 m. Augsburg 5:4). Tad sprendžiant iš šių pasekmių, lietuvių rinktinę, ir be Dzindziliausko, Nikolskio, Variakojo ir kt. Vienoje galėtų taip pat puikiai pasirodyti.

— 19 m. suomis Tauno Lu ir šuolyje su slidėmis Obersdorfe (Vok.) atsieikė naują pasaulio rekordą — 139 m. nuo toli.

PAJIEŠKOJIMAI

— „Nepriklausomos Lietuvos“ redakcija prašo atsilipti p. A. Ubavičių, gyvenusį Londone, Ont., Kent St. 171 nr. ir dabar nežinia kur persikėlusį. Jo nesuranda Lietuvos Istorija. Neradusi čia suminėtu adresu, Lietuvos Istorija dabar yra „NL“ redakcijoje ir laukia atsilipti savininko.

— Prašomi atsilipti krepšinininkai, kuriems yra laiškas iš Jungtinių Amerikos Valstybių. Amerikiečiai nori sudaryti su Montrealio krepšinininkais draugškus santykius, ir, eventualiai, su jais susitikti sporto aikštėje.

— „Karys“ platinimo reikalu prašo atsilipti visus spaudos platintojus Kanadoje, adresu: „Karys“, 156 Stearns Rd., Great Neck, L. I. N. Y., U. S. A.

— 31 metų našlė su 6-rių metų sūnum, lietuvi, prašo atsilipti koki nors geradarį iš Kanados, kuris galėtų padėti persikelti gyventi į Kanadą. Sutinka su visokiomis sąlygomis. Prašoma rašyti: J. Achenbach, (23) Oldenburg, i-Old., Sandplatz B. 7., British Zone, Germany.

KANADA — PASAULIO LEDO RUTULIO MEISTERIS.

Paryžiuje, pasaulio ledo rutulio meistrė varda, (nedalyvaujant čekams) iškovojo Kanada, tikriauariant Lehtbrides Maple Leaf klubas, nepralaimėjęs nė vieno rungtynių. Antrą vietą, ir tuo pačiu Europos meistrę, iškovojo Švedijos rinktinė. Kbr.

LIETUVIAI Į KANDĄ

1951. II. 15 d. laivu „Gen. Blatchford“.

Galinaitis Morta jakutavičius Ona jakutavičius Petras jakutavičius Romuti.

1951. II. 28 d. laivu „M. S. Goya“:

Dacinytė Helma Dassenies Bernhard Giedraitytė Julija Limantas Ansas Lymanienė Jilena Bichnerienė Paulina Martišius Irma Driuna Antanas Bireta Adomas Galinaitis Morta Seferlis Olga Jagučanskis Gertruda Lukscha Joseph Ruibys Stasys Ruibienė Petronėlė.

1951. III. 22 d. „General Taylor“:

Dicevičius Adolfas Konvaitis Stasys Prunskis Bronius Volkovskis Bronius Jogminas Paulina.

1951. III. 27 d. „General Stewart“:

Gonta Kazys Gonta Angelė Gonta Aliimantas Schikendanz Walter Schikendanz Elli Schikendanz Bruno Kasiulis Mikas Vanagat Ricnardas Vanagat Morta Vanagat Elly Eidemtienė Ona Eidemtytė Dalia Stripinis Pranas Juraitis Jonas Juraitienė Nelly. Kun. V. Šarka,

DĖMESIO!

VIOLETA JURIENĖ
kviečia visas lietuves į

BLUEBIRD MOTERŲ KIRPYKLĄ

Mandagus, greitas patarnavimas. Lietuvėms nuolaidos.
BLUEBIRD BEAUTY SALON:
Montreal, 5206 Park Ave. Tel: CR 4600.

Lietuviška krautuvė

„Richard's Meat Market

SAV. POVILAS PETRONIS.

Lietuviškos gamybos dešros, įvairių rūšių mėsos, daržovės, groseterija.

5898 Verdun Ave., Verdun TR 0281

JUN A Valet Service

SAV. A. JURGUTIS ir P. NARBUTAS.

Valome, taisome ir dažome vyriškus ir moteriškus rūbus. Be to, valome vestuvines sukneas, langų užuolaidas (lengvas ir sunkias).

Paimam iš namų ir pristatome atgal. Darbas atliekamas sąžiningai.

210 Dorchester St. W., Montreal. Tel. LA 2958.

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

SEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAZENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Laslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių anglišku medžiagų. Darbas atliekamas sąžiningai ir GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clarens Ave., Toronto.

Telefonas: ME 8522.

ŽURNALAI, naujausi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGOS vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importą ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių!

A. PAULAITIS

Importe - Exporte.

Wangen - Allgau — Germany.

Mesine ir maisto produktai

SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS

1918 FRONTENAC,

MONTREAL

TEL. FA 0209

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.

SAV. M. SUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. Tel. TR 0141

Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

Lietuviška moterų kirpykla

Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ

(B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal.

Tel. FI 0208

PRITYRĖS KVALIFIKUOTAS

LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

DOMAS BUČINSKAS

GENERALINIS APDRAUDEJAS

Lietuvis, apdraudimo atstovas, kuris atlieka visų rūšių apdraudimus, geriausiomis sąlygomis. Skambinkite telefonu arba užeikite:

Kasdien:
Nuo 9 ryto iki 7 vak.
Tel. Fa 6844

Antradieniai ir ketvirtadieniai nuo 8 iki 10 vak.
3664 St. Famille St.
Montreal, Que.
Tel. Ha 6708

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo.

Pristatymas trunka apie 15—20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

Siuntinys Nr. 14 — \$ 5.70

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. cukraus

1 sv. marmelado

1 sv. kiaulienos mėsos

2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19 — \$ 9.95

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

4 sv. degintos kavos

4½ sv. cukraus

2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 21 — \$ 6.26

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. degintos kavos

1 sv. šokolado

14 ozs. kondens. pieno

2 gabalai tualetinio muilo

Siuntinys Nr. 23 — \$ 8.30

5 sv. rūkytų lašinių

5 sv. degintos kavos

Siuntinys Nr. 24 — \$ 11.50

5 sv. rūkytų lašinių

3 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

5 sv. degintos kavos

2 sv. marmelado

2 sv. sūrio 40%rieb.

Siuntinys Nr. 25

E. 9 sv. kiaulinių taukų

\$ 5.25

C. 15sv. kiaulinių taukų

\$ 8.00

Siuntinys Nr. 30

A. 5 sv. deg. kavos \$ 6.40

C. 4 sv. deg. kavos

(i pr. zoną) \$ 6.00

Siuntinys Nr. 94

A. 5 sv. šokolado \$ 5.30

C. 5 sv. kakavos. \$ 4.50

B. 8 sv. bičių med. \$ 5.00

I. 5 sv. margarino \$ 3.70

Siuntinys Nr. 1 — \$ 6.70

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. salami dešros

2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.

1 dėž. margarino (400 g)

Siuntinys Nr. 3 — \$ 6.20

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 5 — \$ 5.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. marmelado

2 sv. degintos kavos

2 sv. cukraus

1 sv. margarino

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus — \$ 2.60

B. 20 sv. cukraus — \$ 4.70

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50

B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90

Siuntinys Nr. 10 — \$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. degintos kavos

1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 12 — \$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

3 sv. degintos kavos

2 sv. cukraus

- Parengimas mokyklai paremti

Sudbury, Ont. Atvelykio mo. Sunku būtų moterims būti sekmadieni Sudburio lietuvių ti iūreiviams...

MONTREAL

„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS“ DEŠIMTMEČIO MINĖJIMUI MONTREALY

vis dar nerandama tinkamos salės ir dar nėra galutinai nustatyta minėjimo data. Pačiu paskutiniu metu lyg jau ir aiškėjo gegužės 26 dienos data, bet ir tai dar netikra. Labai gali būti, kad ji ir bus, bet galutinai ji paaiškės tik šią savaitę.

Šia iškilmę Montrealy yra nemažas susidomėjimas. Žada atvykti žymių svečių iš kitų Kanados vietų.

Kaip žinoma, yra nusistatyta minėjimą suruošti maždaug šia programa: Pradėti iškilmę gu aktu, kurio metu būtų pagerbti visi „Nepriklausomos Lietuvos“ kūrėjai, organizatoriai, bendradarbiai, b. redaktoriai; po to sektų bankietis ir visas būtų užbaigta lietuvių.

Tikimasi, kad minėjimo data ir vieta jau sekančiame „N. L.“ numery bus tvirtai paskelbta.

MAŽOSIOS LIETUVOS BICILIŲ DR-JOS MONTREALIO SKYRIAUS VIS. NARIŲ SUSIRINKIMAS

Balandžio mėn. 22 d. (sekmadienį), tuoj po pamaldų, 12 val., parapijos salėje (Willibrord St. 377) kviečiamas Mažosios Lietuvos Bič. Dr-jos, Montreale Sk. visuot. narių susirinkimas sekančia dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas,
2. Prezidiumo rinkimai,
3. Valdybos pranešimas,
4. Kontrolės Komisijos pranešimas,
5. Valdybos rinkimai,
6. Kontrolės komisijos rinkimai,
7. Einamieji reikalai.

Nurodytu laiku, reikiamam narių skaičiui nesusirinkus, po valandos ten pat ir ta pat darbotvarkė kviečiamas sekančias susirinkimas, kuris skaitysis teisėtai nežiūrint į dalyvaujančių narių skaičių.

Visi nariai, maloniai kviečiami dalyvauti.

M. L. B. D-jos Montreale Sk. Valdyba.

KLB — LOKO POSĖDIS

šaukiamas šį penktadienį, balandžio 13 d. 8 val. vakaro punktualiai, „NL“ redakcijoje.

DLK VYTAUTO KLUBO ŠERMONŲ DĖMESIUI.

Šį sekmadienį, bal. 15 d., 2 v. pp. yra šaukiamas šermininkų susirinkimas. Vienas iš svarbiausių šio susirinkimo uždavinių yra apsvaistyti klubo konstituciją ir pasitaisyti jos galutiniam priėmimui.

Kadangi tai yra vienas iš pagrindinių klubo reikalų, visi šermininkai kviečiami būtinai susirinkime dalyvauti.

Klubas Valdyba.

„PILIES“ AKCININKŲ SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, šio mėn. 15 d. 12 val. Aušros vartų parapijos salėje, Verdune, Willibrord 377 nr., šaukiamas akc. statybos b-vės „Pilis“, visuotinis akc. susirinkimas.

Visus statyba suinteresuotus tautiečius maloniai kviečiame dalyvauti.

Akc. b-vė „Pilis“.

LIETUVIŲ NAMŲ VISUOTINIS SVARBUS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS.

Paskutiniame šermininkų susirinkime nors ir buvo paaiškėję naujų sveikintinų sumanymų, bet nebuvo daromi galutinai nutarimai tik dėl to, kad ne visi akc. rinkininkai - šermininkai dalyvavo.

Balandžio 22 d., sekmadienį, 12 val. 15 minučių, Aušros Vartų parapijos patalpose vėl kvie-

PARDUODAMI

iš ankščiau statyto namo išimti langai ir durys — gerame stovyje, labai prieinama kaina. Teirautis tel. AM 0342.

PASAKOJA PABĖGĘS IŠ LIETUVOS

(Atkeita iš 1 pusl.)

sėsi du mėnesius. Karininkai taip pat buvo rusai, tarp jų keli 1941 m. į Rusiją pabėgę lietuviai.

Siek tiek mus apmoke, rusai perkėlė mūsų dalinį į Katilovo kaimą, Lenkijoje. Katilovo kaimas yra netoli Lietuvos sienos ir iš ten trys mano draugai bandė pabėgti į Lietuvą. Juos visus rusai sugavo, du sušaudė, trečias buvo atiduotas drausmės kuopon. Mes buvome toliau apmokomi.

1945 m. vasario mėn. buvome išvežti į frontą prie Frankfurto-O. Ten mus po kelis vyrus išskirstė po rusų dalinius. Aš patekau į vieną pėstininkų pulką. Už savaitės prasidėjo didysis puolimas per Oderio upę. Mane sužeidė ir mėnesį išgulėjau ligoninėje. Kai išėjau iš ligoninės, mane paskyrė prie sovietų komendantūros Berlyne. Drauge buvo dar keli lietuviai.

Berlyne mūsų užduotis buvo eiti sargybą prie štabo, stebėti ar nesibūriuoją miesto gyventojai, palaikyti mieste tvarką ir tt. Kartą, stovėdamas sargyboje, girdėjau pro šalį žygiuojantį kareivių būrį lietuviškai dainuojant, tačiau tų lietuvių vėliau nesusiėjau. Kadangi aš sergu chroniška širdies liga, po didelių vargų man pavyko išsirišinti iš gydytojo pažymėjima, kad aktyviai tarnybai netinku. Tuo pagrindu mane iš kariuomenės paleido ir 1945 m. gruodžio mėn. per Frankfurtą-O. ir per Karaliaučius grįžau Lietuvon, į savo gimtinę, Marijampolės apskrityje.

Tėviškėje netrukus suėjau į sąlytį su partizanais. Tas įvykis sekančiu būdu. Trumpai prieš man grįžtant vietos partizanai buvo sulikvidavę mūsų kaimo seniūną Pilviną, kuris buvo didelis komunistas. Tuomet partizanai pasiūlė leisti išrenkamam ir seniūnui mano draugui Šakelei, kuris sykiu su manim tarnavo raudonojo armijoje. Jo kandidatūra komunistams buvo priimtina, nes Šakelės tėvas buvo vokiečių kaip komunistas sušaudytas, nors pats Šakelė buvo didelis lietuvis patriotas ir talkininkas po partizanams. Taigi, jis buvo paskirtas seniūnu. Jis ir pasiūlė man talkininkauti partizanams.

Aš buvau paskirtas partizanų ryšininku. Man nepažįstama mergaitė atnešdavo kartkartėmis laiškus ir siuntinėlius, kuriuos aš turėjau išnešioti į tris vietas: mūsų apylinkės partizanų ūkio skyriaus viršininkui Vyčiui ir Žalgirio rinktinės 4 ir 2 kuopų vadams.

Kartkartėmis partizanai atsi-lankydamas pas mane į namus, tačiau didesnių suėjimų nebūdavo. Tėvai paremdavo partizanams maistui. Seniūnas Šakelė reguliariai rinkdavo iš ūkininkų partizanams maisto, šil-tų drabužių ir kitų reikmenų. Ūkininkai mielai aukodavo.

Partizanai buvo susiorganizavę ir veikė nedidelėmis grupėmis. Jų tarpe buvo nemaža karininkų. Susidūrimų su rusų kariuomene ar didesniais policijos daliniais vengdavo. Jų pagrindinis tikslas buvo kovoti prieš Lietuvos sukomunistinimą. Tačiau pasitaikydavo ir ginkluotų susirėmimų. 1947 metų kovo mėn. partizanai, nuvykę į vienamė dvarą prie Liudvinavo įrengtą kolchozą, pasiėmė daug maisto. Tuo metu padavda su maistu nuvažiojo į miškus, o partizanai įsitaisė už dvaro esančioje kalvėje ir pasiuntė vieną žmogų į Liudvinavą pranešti NKVDistui žemaičiui, kuris žiauriai engė vi-

sus apylinkės lietuvių, kad partizanai esą kolchoze. Istrebiteilams su žemaičių važiuojant partizanų gaudyti į dvarą, pasislėpusių kalvėje partizanų jie visi buvo iššaudyti. Žuvo ir vienas partizanas, X. Kadan-gi jo kūno partizanai nebespėjo pasiimti, jis buvo vėliau istrebiteilų išmestas Liudvinave gatvėje.

Girdėjau apie kitą partizanų susidūrimą su istrebiteiliais prie Gižų. Ten buvo apsupti 9 partizanai, jų tarpe keletas karininkų.

Vietos komunistėliai partizanų buvo labai įbauginę. Per daug aktyvūs komunistų veikėjai būdavo likviduojami. 1946 m. Bartininkų valsčiuje buvo nušautas kolchozo vedėjas, raštininkas ir vietos viršaitis, dideli komunistų šalininkai. Būdavo ir daugiau panašių atsitikimų.

Į kalėjimą pakliuvusius savo bendradarbius partizanai šelpdavo maistu. Taipogi remdavo ir vargan pakliuvusius žuvusių partizanų šeimos narius.

Man teko taip pat matyti ir skaityti partizanų leidžiamą šapirografuotą laikraštėlį „Laisvės Žvaigždė“.

Lietuvoje plačiai paplitusios partizanų dainos. Jų visų ištiesai neprisimenu, žinau tik kai kurias ištraukas:

Neverkit seselės savo brolių, Nors jų akis mirtis palies, Ir neparnęš jie mums karolių Iš šaltos Sibiro šalies.

Iš tos šalies, kur vysta gėlės, Kur dreba žemė alkana, Kur ašarų prigėrę slėniai, Negrįšiu, brangi mamyt, ne.

Negrįšiu, brangi mamyt, Bet mūs tėvynę bus laisva. Ar kaltas aš kad pamylėjau Lankas ir slėnius Lietuvos,

Kad man patinka pietų vėjai Karpytuose lapuose klevų Už ką, už ką man tie rėžėjai, Už ką ant durų užraktai. . .

Išniekintas sodžius gimtinis, Sibiran tėvai išvežti, O man tik šautuvas — brolis palikęs,

Ateitis Laisvoj Lietuvoj. . . Oi, lėk lėk, sakalėli,

Į mano gimtuosius namus, Pasakyk tėveliui ir motinėlei, Kad nebegrįš daugiau sūnus.

Labai aktyviai partizanai pasireiškė agituodami sabotuoti rinkimus į Aukščiausiąją SSRS Tarybą. Buvo platinami ir viešai išklijujami atsišaukimai, kaip pav., „Lietuvi, geriausia sau dešinę nusikirsk, negu už išgamą balsuok“.

Apie 70% apylinkės gyventojų balsuoti nėjo. Balsavimo komisijos važinėjo po kaimus. Žmonės visai slapstėsi ir išsisukinėdavo. Komisijai atvažiuojus pas mano močiutę Marę, apie 80 metų amžiaus, ir raginant ją balsuoti, ji atsakė: „Vaikeli, jau aš balsuosiu geriau kapinėse. . .“ ir nebalsoavo.

1947 m. seniūnas Šakelė, aš ir dar keli vyrai už bendradarbiavimą su partizanais buvome NKVD suimti. Nors jokių ypatingų įrodymų NKVD prieš mane neturėjo, aš buvau nuteistas dešimčiai metų priverčiamųjų darbų ir nugabentas į koncentracijos stovyklą netoli Murmansko. Rugšio mėn. man su dar vienu lietuviu pasisekė iš ten pabėgti. Bendrakeleivis pakeliui žuvo. Man po didelių vargų pavyko 1950 m. pradžioje pasiekti Vakarų Vokietiją.

NUTEISĖ MIRTĮ SSRS ŠNIPUS

Amerikos teismas, ilgesni laiką svarstęs Rusijos šnipų Rosenbergų ir Sobalio atominės energijos paslapties šnipinėtųjų bylą, rado juos kaltus (prisipažino atominės paslapties išdavę Rusijai) ir Rosenbergą su žmona nuteisė mirti, o Sobeliui paskyrė 30 metų kalėjimą.

V. Vokietijos premjeras Adenaueris išvyko į Paryžių, kur įvyks ministerių pasitarimas.

JAV atstovas 4-rių pav. konferencijoje Jussup pareiškė, kad dėl Rusijos abstrakcijos neįmanomas susitarimas dėl 4 didžiųjų konferencijos.

Albanija suvaržė Prancūzijos diplomatų judėjimą.

TORONTO

„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS“ DEŠIMTMEČIO MINĖJIMAS.

Nors minėjimas buvo numatytas dar kovo mėn., tačiau nu-matytą laiką dėl įvairių prie-žasčių neįvykus, buvo visas šis reikalas atidėtas tolimes-niam laikui.

Gavėniai praėjus ir visoms organizacijoms suskatus ruoš-ti pasilinksminimus, sunku bu-vo salę gauti. Dabar jau ir ši kliūtis nugalėta. Salę jau pa-imta ir minėjimas, šios svar-bios, „Neprikl. Liet.“ dešimt-metų sukakties įvykis gegužės mėn. 26 d. (šeštadienį): 404 Bathurst St., ukrainiečių salė-je.

Šiuo tarpu, šios sukakties minėjimo komitetas, deda pas-tangas, kad minėjimas būtų pa-ruoštas kuo įspūdingiausias. Vėliau bus pranešta apie tai smulkiau.

Plačioji lietuvių visuomenė iš arti ir iš toli, o ypač visi „N. L.“ skaitytojai maloniai prašo mi šiam minėjime gausiai dalyvauti. Šis laikraštis buvo įsteigtas tam, kad per jį Kanados lietuviai turėtų galimybę pasisakyti, ko jie siekia, dėl paverstos Lietuvos išlaisvini-mo, kaip nori tvarkyti savo rei-kalus ir tt.

ISPŪDINGAS KONCERTAS MOTINOS DIENAI PAMINĖTI.

Nors faktinai Motinos diena yra kiekviena diena, nes ji pri-valo būti gerbiama, mylima ir suprantama visuomet, bet, Jai skirtą dieną, pasaulis pagerbia Ją viešai ir oficialiai.

Sulig Lietuvos papročio, Mo-tinos Diena būdavo pirmąjį ge-gužio sekmadienį. Šio papročio prisilaikant, jau antri me-tai ir KLMB Toronto Apylin-kė, Motinos Dienai paminėti skiria tos dienos išvakarės.

Pernai, šią reikšmingą vi-siems dieną atšventė Jarvis collegiate, su žymia Metropo-litain operos soliste A. Kaskas, kuri savo įspūdingu dainavi-mu ir malonia asmenybe, suža-vėjo visus koncerte dalyvavu-sius ir kėlė pageidavimą ją vėl kada nors pakviesti koncer-tuoti.

Patenkinti pakartotinai no-rinčius išgirsti A. Kaskas dai-navimą ir tuos, kurie dar nėra girdėję, vėl buvo numatyta kviešti A. Kaskas. Bet ši kar-ta su ja ir operos solistą Algir-dą Brazilį, nes ir šio malonaus dainininko, po jo dalyvavimo Vasario 16 d. minėjime su „Dai-navos“ ansambliu, pageidavi-mas vėl išgirsti, nesiliovė. Jie abu ir atvyksta į Torontą.

Šį kartą, tiek A. Kaskas, tiek Al. Brazilis išpildys visą progra-mą solo ir duetais, taip, kad bus ir ko pasiklausyti, kuo pa-sigėrėti ir išsinešti visad atsi-mintiną įspūdį.

Albanijoje vyksta didžiū-lis teroras. Gyventojai prad-ėjo atvirai priešintis Rusijos ka-riuomenės okupacijai ir komu-nistiniam režimui.

Balandžio mėnesį į vaka-rines Berlyno zonas pabėgo 200 rusų. Nuo gero gyvenimo juk žmonės nebėga. Net And-rulis spiriasi iš Amerikos išva-žiuoti į Sovietinį rojų.

Ryšių su Clemenčio by-la, į Čekoslovakiją, atsisakė grįžti 4 Čekoslovakijos atsto-vai.

Tarptautinių profcajun-gų laikraštis „Project“ rašo, kad visuose Maskvos satelituo-se žiauriai vykdomi skryningai partiečių. Lenkijoje esą „iš-valyta“ per 150.000 narių; iš Italijos kompartijos patys pa-bėgo 10 tūkstančių komunistų. Bendrai, satelituose per pas-kutinius laikus komunistų par-tija neteko apie 30 procentų partijos narių.

Trumanas paprašė 6 mi-liardų 422 milijonų dolerių pa-pildomų kreditų gynybos rei-škams. Tuo planu, JAV ka-riuomenė turi būti padidinta ligi 3,5 milijonų vyrų.

Siemet Motinos Dienai pa-minėti koncertas įvyks gegu-žės mėn. 5 dieną naujoje De La Salle College salėje, kuri yra 131 Fernham Ave. Kon-certo pradžia 7.30 v. v. Šią salę rasti lengva. Važiuojan-tiems tramvajumi, reikia imti Bay tramvajų ir juo važiuoti Avenue Rd. iki Balmorl g-vės, nuo kurios pusė bloko reikia eiti iki Fernham. Nuo čia, jau matyti ir naujutėlė De La Sal-le aukštoji mokykla. Važiuo-jantiems automobiliais, yra daug vietos juos pastatyti prie pat mokyklos.

Bilietai į šį koncertą po 2 dol., 1,50 cent. ir 1 dol. Juos galima išgauti restoranuose. „Tulpė“, „Baltic“ ir „Atlantic“, taipgi koncerto dieną prie įėjimo, jei jų liks.

Šio koncerto pelnas skiria-mas Tautos Fondui ir vargo keliais žengiančiai, bet ryžtin-gai užsimojusiai baigti užsi-brėžtą mokslą, studentijai - moksleivijai.

Gerbiama visuomenė, maloniai prašoma, kuoskaitlingiau atsilankyti į šį retą koncertą ir tuo paremti kilniems tikslams skiriamą pelną.

NAUJA PARAPIJA?

Toronto lietuvių R. katali-ko slugsniuose gyvai svarsto-mas naujos parapijos sudary-mo klausimas. Tas reikalas yra tiek pribrendęs, kad jau yra pasiekęs aukštąją bažnytinę hierarchiją.

Jo Eminencija Toronto kar-dinalas J. M. Guigan savo rezidencijoje neseniai priėmė lie-tuvių katalikų BSF valdybą. Pasikalbėjime buvo svarstomi Toronto lietuvių R. katalikus tiesiogiai lieč- klausimai. Jo Eminencija kardinalas parodė didelį susirūpinimą Toronto lietuvių ir juos tiesiogiai lie-čiančiomis problemomis. Vienas iš jo pasiūlymų buvo sudaryti naują antrą lietuvių pa-rapiją. Naujai parapijai vado-vauti, jo nuomone, būtų gal-i-ma atsikviesti lietuvių vienuo-lius pranciškonus iš Londono, Ontario.

Jonas J. Juškaitis.

KLMB TORONTO APYLIN KES NARIŲ ŽINIAI

Šiuomi pranešama, kad balan-džio mėn. 29 d. 3 v. po piet 404 Bathurst salėje įvyks narių susirinkimas aptarti įvai-rių reikalų.

Visos narės prašomos gau-siai dalyvauti. Maloniai kvie-čiamos ir ne narės prisidėti prie bendrų ir kilnių tautinių tikslų.

LINKSMI MOTERŲ GRUPĖS „DAINA“ ŠOKIAI.

Šį šeštadienį, bal. 14 d., 404 Bathurst salėje 7.30 val. vak. vyksta smagus šokiai, į ku-riuos rengėjos kviečia smagu-jį jaunimą gausiai atsilankyti ir labai linksmai praleisti vaka-rą.

Kadangi prieš šokius bus ir trumpa programa, kurioje mie-lai sutiko dalyvauti Lietuvos operos sol. Pr. Radzevičiūtė, pianistė D. Rautiš, V. Kasty-tis ir P. Kozulis, tai ir vyres-nieji turės malonią valandėlę pasigėrėti programa. Įėjimas tik 75 cent.

Šokius gros geras orkestras. Šis smagus vakaras bus pa-įvairintas gėlių šokiais ir įvai-rių fantų laimėjimais.

Dainos grupės tikslas mūsų vsuomenei jau žinomas, tad rengėjos tikisi gausaus atsilan-kymo.

IDOMŲS PARENGIMAI.

Paskutiniame „Tėviškės Ži-burių“ parengime atsilankė apie 60 smaunu, pašalpinės Sv. Jono organizacijos parengime apie 80 asmenų ir LAS apie 600.

Anot pačių „Tėviškės Žibu-rių“, tur būt buvo bloga rekla-ma, kad tiek mažai atsilankė.

Kor.

D. L. K. VYTAUTO KLUBAS

kiekvieną šeštadienio vakarą ruošia

ŠOKIUS

puikioje lietuviškoje salėje pr ie geros muzikos. Maloniai kviečiami visi lietuviai jaukiai ir linksmai praleisti laiką.

Pradžia 8.30 val. vakaro.

Įžanga 50 centų.

Adresas: 2161 St. Catherine East. Telefonas: CH 0480.